

Anthony de Mello  
Lm. Lê Công Đức dịch



## Một Phút Tâm Phào

# Một Phút Tâm Phào

Nguyên bản tiếng Anh: One Minute Nonsense

Tác giả: Anthony De Mello, SJ

Nhà xuất bản Loyola Press, Chicago

Bản dịch Việt ngữ: LM Lê Công Đức 2003

## LỜI GIỚI THIỆU CỦA NHÀ XUẤT BẢN LOYOLA PRESS

Là tác phẩm cuối cùng của Cha Tony de Mello được xuất bản sau khi ngài qua đời, *Một Phút Tâm Phào* được giới thiệu trước hết ở Ấn Độ dưới hình thức một quyển duy nhất. Ban Tu Thư Đại Học Loyola chúng tôi quyết định chia quyển sách thành hai tập:

- *Một Phút Tâm Phào*, là quyển sách đang nằm trên tay bạn.
- *Thêm Một Phút Tâm Phào*, sẽ được xuất bản nay mai.

Đây một phần bởi vì chúng tôi muốn kéo dài ngần nào có thể lời từ biệt của mình với Cha Tony de Mello, một con người - bằng tinh thần và bằng các câu chuyện hàm súc của ngài – đã đóng góp rất nhiều vào suy tư linh đạo hôm nay.

Cha X. Diaz del Rio, S.J., giám đốc nhà Gujarat Sahiya Prakash (nhà xuất bản đã giới thiệu *Một Phút Tâm Phào* lần đầu tiên vào năm 1992), đã có một cống hiến đầy ý nghĩa cho các độc giả và tất cả những ai yêu mến Cha de Mello khi ghi lại những giờ chia sẻ sau đây, giúp chúng ta cùng sống lại những ngày cuối cùng với bậc thầy kiệt xuất này:

*Xin giới thiệu với quý bạn đọc tác phẩm cuối cùng của Cha Tony de Mello: Một Phút Tâm Phào.*

*Thực ra, quyển này đã được ngài viết sau quyển một Phút Khôn Ngoan (One Minute Of Wisdom) và trước quyển Lời Cầu Nguyện Của Con Ếnh Ương (The Prayer Of The Frog). Ngài đã gửi bản thảo cho nhà xuất bản kèm theo căn dặn rằng hãy cho in sớm. Bản thảo ấy hoàn toàn giống với quyển sách đang nằm trên tay bạn đây: Các câu chuyện không có tựa đề, cũng không có một bảng mục lục. Bản văn được đánh máy, ngoại trừ lời chú dẫn vắn gọn cho câu chuyện đầu tiên thì được tác giả viết tay. Cuối năm 1986, khi sắp sửa bắt tay vào công việc chế bản thì chúng tôi nhận được thư của Cha de Mello: “Tôi đang viết một quyển khác, tựa đề là Lời Cầu Nguyện Của Con Ếnh Ương, và quyển này cần phải được giới thiệu trước quyển Một Phút Tâm Phào; vậy xin vui lòng gửi trả bản ấy lại cho tôi”*

*Những tháng đầu năm 1987, Cha Tony miệt mài viết quyển Lời cầu Nguyện... Ngài muốn kịp trao bản thảo cho nhà xuất bản trước khi lên đường đi New York vào cuối tháng năm. Hôm 30 tháng 5, tôi gặp ngài ở Bombay. Tôi đã thảo luận với ngài trong khoảng hai tiếng đồng hồ về việc phát hành quyển sách. Thảo luận xong, tôi lại nhắc đến bản thảo quyển Một Phút Tâm Phào. Cha Tony cho biết rằng bản thảo đã sẵn sàng và sẽ được gửi cho tôi ngay sau khi Cha trở về từ Mỹ. Ngài còn cho biết sau đó ngài sẽ viết một quyển sách suy niệm.*

*6 giờ chiều, tôi chào từ biệt ngài và đáp chuyến tàu trở về Gujarat. Hai giờ sau, Cha Tony ra phi trường một mình.*

*Và Cha đã chết, tại Đại Học Fordham vào buổi tối hôm đầu tiên Cha có mặt ở New York. Đó là ngày 1 tháng 6 năm 1987. Cha đã không bao giờ có thể ngờ rằng chuyến trở về của Cha xảy ra sớm đến thế. Sáng ngày 13/06, thi hài của Cha Tony về tới Ấn Độ và được an táng ngay trong buổi chiều tại nghĩa trang nhà thờ St. Peter ở Bandra, nơi Cha đã lãnh nhận Phép Rửa.*

*Bản thảo Một Phút Tâm Phào được tìm thấy trong trong mớ sách vở Cha Tony để lại. Các câu chuyện vẫn không có tựa đề và cũng không có một bảng mục lục. “Bản thảo đã sẵn sàng”. Cha Tony từng nói thế. Vậy Cha có ý định bổ sung các tựa đề và phần mục lục vào hay không? Chúng ta chẳng thể nào biết được; song có lẽ là không, bởi chính ngài nói nó “đã sẵn sàng”!*

*Vì thế, chúng tôi xin giới thiệu với bạn đọc tác phẩm cuối cùng của Cha de Mello. Một Phút Tâm Phào, quyển sách mà ngài muốn xuất bản sau quyển Lời Cầu Nguyện Của Con Ếnh Ương. Chúng tôi muốn giới thiệu tác phẩm này đúng như tình trạng của bản thảo mà tác giả để lại không có tựa đề cho các câu chuyện, không có mục lục; chỉ toàn các câu chuyện mà thôi, hết chuyện này đến chuyện khác, theo đúng thứ tự mà tác giả sắp xếp.*

Chúng tôi chân thành ghi ân Cha del Rio, không chỉ vì ngài đã tiên phong xuất bản nhiều tác phẩm của Cha de Mello, nhưng còn vì những giờ đồng hồ thuật trên đây của ngài. Anthony de Mello

không chỉ là một cây viết tên tuổi. Cha còn là một con người đã khơi lên bao mối thân tình và bao giòng nước mắt ngỡ ngàng tiếc nuối khi Chúa gọi Cha về quá đỗi bất ngờ.

*Rev. Joseph F. De...v, S.J.*  
*Giám Đốc Biên Tập*  
*Ban Tu Thư Đại Học Loyola*



“Ông ta chỉ nói tầm phào” – khách bình phẩm sau khi nghe Thầy nói.

Một đệ tử đáp: “Cả anh nữa, anh cũng phải nói tầm phào, nếu như anh muốn diễn tả điều không thể diễn tả được.”

Khách ngẩn ngơ không hiểu, đem chuyện này hỏi lại trực tiếp với Thầy. Thầy trả lời: “Ai cũng nói tầm phào thế thôi. Có điều là người ta nói tầm phào một cách quá trịnh trọng.”

Ông Thầy trong các câu chuyện này không phải là một người duy nhất. Đó là một guru Ấn Độ, một thiền sư của Thiên Tông, một đạo sư Lão giáo, một rabbi Do Thái, một đan sĩ Kitô giáo, một nhà thần bí Hồi giáo. Đó là Lão Tử hay Socrates, Đức Phật hay Đức Giêsu, Zarathustra hay Mohammed. Giáo huấn của Thầy được tìm thấy ở thế kỷ 7 trước công nguyên hay thế kỷ 12 sau công nguyên. Sự minh trí của Thầy thuộc Đông phương lẫn Tây phương. Căn cước con người lịch sử của Thầy, nói cho cùng, có thực là điều quan trọng không nhỉ? Lịch sử, đó chỉ là sự ghi lại những sắc tướng bên ngoài chứ không phải Thực Tại. Lịch sử chỉ ghi lại những thuyết lý này nọ chứ không phải sự Thịnh Lặng.

Bạn mất chỉ một phút thôi để đọc mỗi mẩu chuyện sau đây. Rất có thể bạn sẽ nhận thấy rằng ngôn ngữ của Thầy sao thật báng bổ, kỳ cục, hay thậm chí quá lẩn thẩn. Mà này, bạn đừng quên đây là một quyển sách khó đọc. Nó được viết ra không nhằm để chỉ bảo nhưng là để đánh thức. Giấu ẩn trong những trang sách này (không phải trong các chữ in, cũng không phải trong các chuyện kể, mà là trong cái thần, cái thái, cái khí của nó) là một Minh Triết vốn không thể được chuyên chở bởi ngôn ngữ con người. Biết đâu khi đọc qua mỗi trang sách này và vật lộn với thứ ngôn ngữ kỳ bí của Thầy, bạn sẽ bất chợt bắt gặp Lê Khôn Ngoan Thịnh Lặng bàng bạc trong quyển sách, và bạn sẽ được đánh thức, được biến đổi. Minh Triết là gì? Nó có nghĩa là bạn được thay đổi mà không có tí mảy may cố sức nào. Thực vậy, bạn được thay đổi duy chỉ qua việc ý thức Thực Tại - một Thực Tại vốn không phải là những ngôn từ và nằm ngoài tâm với của những ngôn từ.

Nếu bạn may mắn được đánh thức như thế, bạn sẽ hiểu tại sao ngôn ngữ kỳ diệu nhất là ngôn ngữ không được nói lên, hành động kỳ diệu nhất là hành động không được làm ra, và sự thay đổi kỳ diệu nhất là sự thay đổi không được khao khát.

**CẢNH BÁO: Hãy đọc các câu chuyện này với liều lượng nhỏ thôi, mỗi lần đọc một hay hai chuyện. Sử dụng quá liều, bạn sẽ làm giảm công hiệu của chúng đấy!**

**Một** đệ tử nói với một người mới đến tu viện: “Tôi xin cảnh báo trước với anh rằng anh sẽ không hiểu một lời nào của Thầy nếu như anh không có một thái độ thích đáng.”

“Thế nào là thái độ thích đáng?”

“Đó là thái độ của một học sinh say mê học một ngoại ngữ. Những lời Thầy nói nghe có vẻ quen quen, nhưng hãy coi chừng; vì ý nghĩa của chúng hoàn toàn khác hẳn.”

\*  
\* \*

**Khi** cần phải phê phán, Thầy không ngại phê phán.

Nhưng thật lạ là những lời phê phán của Thầy không bao giờ bị người ta chống chế. Có người thắc mắc, và Thầy giải thích:

“Tất cả tùy ở cách mà bạn phê phán. Con người ta cũng giống như những bông hoa: chúng mở ra đón nhận những giọt sương rơi nhẹ nhẹ, nhưng đóng lại khi trời mưa xối xả.”

\*  
\* \*

**“Một** cách để khám phá các khuyết điểm của mình” - Thầy nói – “đó là quan sát những gì nơi người khác làm bạn khó chịu.”

Thầy kể có lần vợ Thầy cất một hộp kẹo trên kệ nhà bếp. Chỉ một giờ sau, bà khám phá ra rằng hộp kẹo đã voi đi rất nhiều. Toàn bộ lớp kẹo dưới đáy đã biến mất, và chúng nằm ngay ngắn trong một gói giấy được nhét trong túi xách của chị đầu bếp mới. Không muốn làm to chuyện, bà chỉ kín đáo thu hồi số kẹo ấy và trả về chỗ cũ của chúng trong hộp; nhưng lần này bà đặt chiếc hộp vào trong tủ chén để tránh gây cảm dỗi.

Sau bữa cơm tối, chị đầu bếp bất thần tuyên bố sẽ nghỉ việc ngay tối hôm ấy.

“Nhưng tại sao? Tại sao cô quyết định như thế?” Thầy hỏi.

“Thưa ngài, tôi không làm việc cho những người ăn cắp trở lại cái mà mình đã bị ăn cắp.” Chị đầu bếp kiên quyết trả lời.

\*  
\* \*

**Hôm** sau Thầy tiếp tục kể câu chuyện về một anh trộm đột nhập vào nhà nọ. Anh đang định dùng bịch phá cho nổ tung két sắt đựng tiền thì chợt nhìn thấy một mảnh giấy dính trên cửa két sắt với dòng chữ: XIN ĐỪNG DÙNG THUỐC NỔ. KÉT NÀY KHÔNG KHÓA. CHỈ CẦN XOAY NÚT CỬA!

Anh đưa tay vặn nút cửa, và ngay lập tức một bao cát rơi bịch trên đầu anh ta, đồng thời tất cả các đèn trong nhà bỗng bật sáng lên cùng với tiếng còi báo động ré inh ỏi, đánh thức mọi người trong lối xóm.

Khi Thầy ghé thăm anh ta trong nhà giam, anh cay đắng nói: “Từ này về sau, làm sao tôi có thể tin tưởng ai được nữa?”

\*  
\* \*

Vị khách tình nguyện rửa chén bát sau bữa ăn tối. Thầy nói: “Anh có chắc là anh biết rửa chén bát không?”

Khách nhanh nhẩu nói rằng đây là công việc mình vẫn thường xuyên làm. Thầy nói: “Ồ, tôi không nghi ngờ cái khả năng làm sạch chén bát của anh. Tôi chỉ nghi ngờ cái khả năng rửa chén bát của anh thôi.”

Sau đó, Thầy giải thích với các đệ tử: “Có hai cách rửa chén. Một là rửa chén để làm cho chúng sạch. Hai là rửa chén để rửa chén.”

Đám đệ tử ngỡ ngác, dường như không hiểu. Thầy nói thêm: “Hành động thứ nhất là chết, bởi vì trong khi thân thể bạn rửa chén thì tâm thần bạn bị dính chặt vào mục tiêu làm cho chúng sạch; còn hành động thứ hai là sống, bởi vì tâm thần bạn và thân thể bạn cùng ở một nơi.”

\*  
\* \*

“**Giác ngộ**” - Thầy nói – “có nghĩa là bất cứ lúc nào bạn cũng biết chính xác mình đang ở đâu. Một điều không hề dễ dàng!”

Rồi Thầy kể về một ông bạn của Thầy tuy đã gần 90 tuổi nhưng rất được người ta mến mộ và mời mọc tham dự các đám tiệc của họ. Có lần, tại một buổi tiệc, có người hỏi ông ta tham dự bao nhiêu bữa tiệc nội trong buổi tối hôm ấy.

“Sáu đám” – ông ta vừa trả lời vừa dán chặt đôi mắt vào cuốn sổ tay.

“Cụ xem gì thế? Cụ kiểm tra thử sau đám này sẽ tới đám nào phải không?”

“Không” – ông trả lời – “Tôi kiểm tra để biết bây giờ tôi đang ở đâu.”

\*  
\* \*

**Thầy** rất dị ứng với các ý thức hệ. Thầy nói: “Trong một cuộc chiến tranh ý thức hệ, cái bị tiêu diệt là chính con người.”

Rồi, Thầy giải thích thêm:

“Người ta giết nhau để tranh dành tiền bạc hay quyền lực. Nhưng những kẻ sát nhân độc ác nhất là những kẻ giết người vì ý thức hệ.”

\*  
\* \*

**Trong** giờ thuyết giảng, Thầy nói: “Thiên tài của một nhà soạn nhạc được nhận ra nơi những nốt nhạc trong tác phẩm của người ấy – nhưng việc phân tích các nốt nhạc đó sẽ không cho thấy thiên tài của nhà soạn nhạc. Thiên Chúa mạc khải chính Ngài nơi tạo vật – nhưng việc nghiên cứu tỉ mỉ tạo vật sẽ không giúp bạn gặp được Thiên Chúa; cũng như bạn không thể tìm thấy linh hồn qua việc khảo sát kỹ lưỡng thân xác bạn.”

Vào giờ giải đáp thắc mắc, có người hỏi: “Vậy thì bằng cách nào người ta có thể gặp được Thiên Chúa?”

“Bằng cách nhìn ngắm tạo vật, chứ không phải phân tích chúng.”

“Một nông dân nọ muốn khám phá vẻ đẹp của hoàng hôn, nhưng anh ta chỉ trông thấy mặt trời, những đám mây, bầu trời và chân trời... cho tới khi anh ta hiểu rằng cái đẹp không phải là ‘một sự vật’ mà đúng hơn đó là một cách nhìn. Bạn sẽ kiếm tìm Thiên Chúa trong vô vọng cho đến khi bạn hiểu rằng Thiên Chúa không thể được nhìn thấy như ‘một sự vật’. Cần phải biết cách nhìn Ngài - giống như các em bé với ánh nhìn tinh nguyên chưa bị bóp méo bởi các giáo thuyết và các niềm tin tiền cho.”

\*  
\* \*

**Cha** của một nữ đệ tử xông xộc bước vào phòng học khi Thầy đang giảng dạy. Phớt lờ mọi người trong phòng, ông quát con gái mình:

“Mày bỏ ngang việc học ở đại học để tới đây ngồi dưới chân lão khùng này hả? Lão ta đã dạy cho mày cái gì?”

Cô gái đứng dậy, bình thân kéo ông bố ra bên ngoài, và nói:

“Thưa bố, ở đây con được dạy điều mà không một trường đại học nào đã từng dạy – đó là: đừng sợ bố và đừng xấu hổ vì những cử chỉ khiếm nhã của bố.”

\*  
\* \*

“**Người** ta cần phải làm gì để Giác Ngộ?” Các đệ tử hỏi.

Thầy đáp: “Bạn phải khám phá điều rơi xuống nước mà không làm mặt nước gợn sóng tí nào, đi xuyên qua rừng cây mà không làm lá cây xào xạc, đi qua cánh đồng mà không làm lất lay dù chỉ một cọng cỏ.”

Sau nhiều tuần gắng sức suy nghĩ nhưng chẳng hiểu gì, các đệ tử hỏi: “Thưa Thầy, đó là cái gì vậy?”

“Cái gì à?” - Thầy đáp – “Nhưng nó đâu phải là một cái gì!”

“Vậy thì nó không phải là cái gì cả?”

“Có thể nói thế này.”

“Nhưng làm sao người ta có thể tìm kiếm nó?”

“Ta bảo các người kiếm nó hồi nào? Nó có thể được gặp thấy nhưng không bao giờ có thể được tìm kiếm. Bạn kiếm nó, bạn sẽ hụt nó.”

\*  
\* \*

**Tại** bữa tiệc, Thầy ngồi bên cạnh một nữ diện viên. Thầy nghe chị say sưa tán chuyện tử vi với các thực khách xung quanh.

Thầy nghiêng người sang và nói: “Cô không tin vào khoa chiêm tinh, phải không?”

Dạ, thưa bác, cái gì cháu cũng tin chút chút.

\*  
\* \*

**Có** người hỏi Thầy có tin vào sự may mắn không.

“Có chứ”, Thầy vừa nháy mắt vừa trả lời, “Nếu không thì làm sao người ta giải thích được sự thành công của những kẻ mà họ không ưa.”

\*  
\* \*

**Thầy** rất lạnh lùng với những ai triền miên quay quắt trong xót xa và bút rút.

“Sai quấy”, Thầy nói, “Điều đó chẳng là gì cả, trừ phi bạn cứ khư khư nghĩ đến nó.”

\*  
\* \*

**Thầy** kể chuyện một người phụ nữ khiếu nại với cảnh sát rằng chị bị cưỡng hiếp.

“Chị hãy mô tả gã đàn ông ấy” – viên cảnh sát nói.

“À, trước hết phải nói hắn là một tên khờ.”

“Chị nói gì? Một tên khờ à?”

“Vâng. Hắn chẳng biết chi cả, và tôi đã phải giúp hắn!”

Rồi, Thầy nói thêm: “Mỗi khi bạn bực mình về ai, hãy ngắm xem bạn đã giúp người đó có thể nào trong việc làm bạn bực mình.”

Mọi người nhìn Thầy, ngơ ngác. Thầy lại thêm: “Ai có thể làm bạn bực mình được, nếu bạn từ chối không bực mình.”

\*  
\* \*

**Người** ta hỏi Thầy rằng nên sử dụng Thánh Kinh như thế nào. Thầy kể hồi còn là giáo viên ở trường, Thầy đã đặt cho các học sinh câu hỏi: “Bằng cách nào xác định được chiều cao của một tòa nhà với phương tiện là một phong vũ kế?”

Một học sinh nhanh trí trả lời: “Em sẽ hạ cột phong vũ kế xuống trên một sợi dây, rồi đo chiều dài của sợi dây ấy.”

“Thật khôn khéo, và cũng thật ngốc nghếch!” Thầy nhận xét.

Rồi Thầy thêm: “Đó cũng chính là sự khôn khéo và sự ngốc nghếch của những người sử dụng đầu óc của mình để hiểu Kinh Thánh. Thực vậy, dùng đầu óc để hiểu một buổi hoàng hôn, hay để hiểu một đại dương hùng vĩ, hay để hiểu tiếng gió đêm rì rào qua rặng cây.”

\*  
\* \*

**Thầy** nói: “Người ta không muốn dứt bỏ lòng ghen tị, nỗi lo lắng, sự đả độn cay và tâm trạng dằn vặt của mình, vì những xúc cảm tiêu cực ấy đem lại ‘thích thú’ cho họ, giúp họ cảm thấy rằng mình đang sống.”

Và Thầy minh họa bằng câu chuyện sau đây:

Người đưa thư nọ cưỡi xe đẹp đi đường tắt xuyên qua một sân cỏ. Nửa đường, một con bò đực phát hiện ra anh ta và nó hùng hục rượt đuổi. Suýt chút nữa anh ta bị tấn công vào hàng rào. Thật là một phen bán sống bán chết!

“Nó suýt húc được anh, phải không?” Thầy hỏi, sau khi đã quan sát từ đầu đến cuối sự việc.

“Vâng”, người đưa thư trả lời, “lần nào nó cũng suýt húc được tôi như thế.”

\*  
\* \*

**Thầy** coi thường các ý niệm, Thầy cho rằng các ý niệm đi ngược lại ‘sự-hiểu biết- phi-ý- niệm’. Một nhà khoa học đến gặp Thầy để phản đối điều ấy. Ông cho quan điểm của Thầy không phù hợp với khoa học.

Thầy gắng giải thích rằng Thầy vẫn ái mộ khoa học. Nhưng Thầy nói: “Sự hiểu biết của anh về vợ anh cần phải vượt quá sự hiểu biết có tính ý niệm của khoa học!”

Sau đó, nói chuyện với các đệ tử, Thầy càng dứt khoát hơn: “Các ý niệm nhắm định nghĩa mọi sự. Và định nghĩa là hủy diệt. Các ý niệm chia cắt Thực Tại. Và bạn cắt xén cái gì, bạn sẽ giết chết cái đó.”

“Như vậy các ý niệm hoàn toàn vô ích hử, thưa Thầy?”



“Không. Cắt xén một bông hồng, bạn sẽ có những thông tin có giá trị - chứ không phải sự hiểu biết - về bông hồng ấy. Một giả sẽ có nhiều thông tin - chứ không phải sự hiểu biết - về Thực tại.”

\*  
\* \*

**Thầy** cho rằng thế giới mà phần đông người ta nhìn thấy không phải là thế giới Thực Tại, song đó chỉ là thế giới do đầu óc của họ tạo ra.

Một học giả đến gặp Thầy để tranh cãi về điều này. Thầy đặt hai chiếc que xuống đất theo hình chữ T và hỏi: “Ông thấy gì ở đây?”

“Chữ T à?” - Thầy nói – “Trên đời này không có cái gì gọi là chữ T cả. Đó chỉ là một biểu tượng trong đầu ông thôi. Còn ở đây là hia cành cây gãy có dạng hai cái que. Thế thôi.”

\*  
\* \*

“**Khi** bạn nói về Thực Tại.” Thầy tuyên bố, “đó là bạn đang cố gắng dùng ngôn từ để diễn tả Điều Không Thể Diễn Tả Được. Vì thế ngôn từ của bạn chắc chắn sẽ hiểu sai. Bởi đó những người đọc Thánh Kinh - sự diễn tả của Thực Tại - trở thành ngu đần và độc ác bởi vì họ không theo lương tri của họ mà là theo những gì họ nghĩ rằng Thánh Kinh nói.”

Thầy minh họa điều nói trên bằng ngụ ngôn sau đây:

Chàng trai nọ đến xin học nghề với bác thợ rèn của làng. Anh ta sẵn sàng làm việc tối đa với tiền công tối thiểu. Bác thợ rèn mau mắn bắt đầu chỉ dẫn chàng trai: “Nè, khi tôi gấp miếng sắt ra khỏi lò lửa, tôi sẽ đặt trên chiếc đe này; và khi anh thấy đầu tôi gạt một cái, anh hãy đập búa vào đó.”

Chàng trai học nghề làm đúng như điều mà anh nghĩ rằng anh đã được bảo phải làm. Ngày hôm sau, anh ta trở thành người thợ rèn của làng.

\*  
\* \*

**Đệ** tử nọ hốt hoảng vì lỡ phạm lỗi: Thầy bảo:

“Những người không phạm một lỗi nào là những kẻ phạm lỗi lớn nhất - bởi vì họ chẳng cố gắng điều mới.”

\*  
\* \*

**Một** người vô thần nói: “Thưa Thầy, có thật có một Thiên Chúa?”

Thầy đáp: “Nếu anh muốn tôi hoàn toàn thành thực với anh, thì tôi sẽ không trả lời.”

Về sau, các đệ tử thắc mắc tại sao Thầy đã không trả lời.

“Bởi vì câu hỏi của anh ta là một câu hỏi không thể trả lời được.” Thầy nói.

“Vậy Thầy là một người vô thần?”

“Ồ không. Những người vô thần phạm sai lầm ở chỗ họ phủ nhận điều bất khả bàn tán.”

Ngừng một chốc lát, Thầy nói thêm: “Còn những người hữu thần thì phạm sai lầm ở chỗ họ xác nhận điều đó.”

\*  
\* \*

“**Đâu** là bí quyết của bình tâm?”

Thầy đáp: “Hãy hết lòng cộng tác với những gì không thể tránh được.”

\*  
\* \*

**Thầy** trò đi ngang qua chỗ một ông mù ăn xin bên vệ đường. Thầy nói: “Hãy bố thí cho ông ấy.”

Đệ tử thả một đồng bạc vào chiếc nón của người ăn xin.

Thầy lại nói: “Sao không cúi đầu chào ông ta để tỏ sự kính trọng?”

“Tại sao, thưa Thầy?”

“Bạn cần tỏ ra kính trọng người ta khi bạn bố thí cho họ.”

“Nhưng ông ấy bị mù mà!”

“Ồ, rất có thể ông ta giả mù đấy chứ!”

\*  
\* \*

**Ngày** càng thêm nhiều người gia nhập tu viện, và vì thế cần phải xây dựng một ngôi nhà lớn hơn. Một thương gia viết tấm séc một triệu đôla và trao cho Thầy. Thầy cầm và nói: “Được. Tôi nhận”.

Người thương gia lộ rõ vẻ bất mãn. Một triệu đôla là một món tiền lớn, song Thầy chẳng buồn nói một lời cảm ơn!

“Đó là tấm séc một triệu đôla, thưa Thầy!”

“Vâng, tôi biết.”

“Dù tôi là người giàu có, song một triệu đôla vẫn không phải là một món tiền nhỏ đối với tôi, thưa Thầy!”

“Anh muốn tôi cảm ơn anh à?”

“Lẽ ra phải thế.”

“Sao tôi phải cảm ơn nhi? Chính người cho mới phải biết ơn chứ!” Thầy nói.

\*  
\* \*

**Thái độ** của Thầy đối với các công tác xã hội thật không rõ ràng. Khi thì Thầy rất quan tâm. Song cũng có những khi Thầy hoàn toàn dửng dưng.

Đôi khi Thầy đưa ra lời giải thích rất khó hiểu cho tình trạng không nhất quán này. Thầy nói:

“Những kẻ mong muốn làm điều thiện thì phải gõ cửa. Nhưng đối với những con người yêu thương thì cánh cửa luôn luôn mở rộng.”

\*  
\* \*

**Du khách** nói: “Dân chúng ở xứ sở này thật nghèo. Nhưng xem ra họ chẳng bao giờ bận rộn gì cả!”

Thầy đáp: “Đáy bởi vì họ không bao giờ nhìn vào đồng hồ.”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử phải vội vã chạy về nhà khi nghe tin rằng ngôi nhà của mình đã bị cháy rụi.

Đệ tử ấy là một người cao tuổi. Và khi ông quay trở lại, mọi người đều bày tỏ sự đồng cảm với ông. Riêng Thầy, Thầy chỉ nói: “Như vậy, chết sẽ dễ dàng hơn.”

\*  
\* \*

**Người Giác Ngộ** - Thầy nói – là người nhận ra rằng mọi sự trên đời này đều hoàn hảo đúng như bản chất của chúng.

“VẬY bác làm vườn thì sao? Bác ấy cũng hoàn hảo ấy?” Có người lên tiếng hỏi.

Bác làm vườn của tu viện là một người đàn ông gù với cục bướu to trên lưng.

Thầy nói: “Vâng, chiếu theo vai trò được đặt định cho bác ấy trong cuộc đời này, thì bác ấy là một ông gù hoàn hảo.”

\*  
\* \*

Ý tưởng rằng mọi sự trên đời này đều hoàn hảo là một ý tưởng gây lúng túng nhiều cho các đệ tử. Vì thế, Thầy trình bày bằng một cách khác:

“Thiên Chúa đan những tấm thảm hoàn hảo với các sợi chỉ là cuộc đời chúng ta, ngay cả với các tội lỗi chúng ta. Sở dĩ ta không hiểu được điều đó bởi vì ta mãi nhìn mặt trái của tấm thảm.”

Và, Thầy nói cô đọng hơn: “Điều mà một số người bảo là viên đá lấp lánh thì người thợ kim hoàn nhận ra là một viên kim cương.”

\*  
\* \*

Các đệ tử rất bức xúc khi thấy lời dạy của Thầy bị chế nhạo trên một tờ tạp chí địa phương.

Nhưng Thầy vẫn tỉnh bơ như không. Thầy nói: “Có cái gì là thật mà không bị ai cười nhạo không?”

\*  
\* \*

**Hồi** còn trẻ, Thầy là một nhà hoạt động chính trị và lần nọ Thầy tổ chức một cuộc biểu tình phản đối chính phủ. Hàng ngàn người bỏ nhà cửa và công việc làm ăn để tham gia vào cuộc xuống đường. Vào lúc cuộc biểu tình sắp sửa bắt đầu, bất thần Thầy thông báo giải tán tất cả. Những người đi theo Thầy nhón nháo phản đối: “Anh không thể làm thế được. Cuộc biểu tình này đã được chuẩn bị trong nhiều tháng và đã tốn phí nhiều công của. Người ta sẽ tố cáo anh vì sự thiếu kiên định của anh.”

Thầy thản nhiên đáp: “Tôi phụng sự cho Sự Thật chứ không phải cho sự kiên định.”

\*  
\* \*

**Thầy** dạy rằng một trong những lý do khiến người ta cảm thấy khổ sở là vì họ nghĩ rằng không có gì mà họ không thay đổi được. Thầy đặc biệt thích thú câu chuyện về người đàn ông nọ nói với chủ cửa hàng điện tử: “Vâng, cái radiô mà ông bán cho tôi có chất lượng âm thanh tuyệt vời; nhưng tôi muốn đổi một cái khác có chương trình truyền thanh hay hơn.”

\*  
\* \*

“**Bạn** tìm kiếm điều gì?”

“Bình an” – khách trả lời.

“Đối với những ai tìm cách chống lại bản ngã của mình thì bình an đích thực chỉ đem lại cho họ sự quấy rầy.”

Một nhóm tu sĩ đến xin Thầy chúc lành. Thầy cười hóm hỉnh: “Nguyện xin sự bình an của Chúa quấy rầy các anh luôn mãi.”

\*  
\* \*

**Sau** một chuyến đi xa trở về, Thầy kể một kinh nghiệm mà Thầy cho đó là cả một bài học về cuộc sống.

Lần nọ Thầy ghé vào một quán ăn lịch sự. Quán có bán đủ thứ, nào là súp gà, cà ri, và nhiều món hấp dẫn khác.

Thầy gọi một tô súp.

“Ông đi xe buýt ấy phải không?” Bà chủ quán hỏi.

Thầy gật đầu.

“Không có súp, thưa ông!”

“Cho tôi một cà ri nóng với com hấp hơi!” Thầy nói, tỏ vẻ ngạc nhiên.

“Cũng không có, thưa ông, nếu ông đi xe buýt ấy. Ông có thể dùng bánh xăng ụch. Còn những món kia, tôi đã mất cả buổi sáng để chuẩn bị, mà ông thì chỉ có mười phút để ăn. Tôi không đồng ý để ông ăn những món ông không có đủ thì giờ thưởng thức.”

\*  
\* \*

**Thầy** chẳng có vẻ gì là nghiêm nghị cả. Mỗi khi Thầy lên tiếng nói, người nghe lại được dịp cười bò lăn bò càng – và điều này gây sốc cho những ai có cốt cách nghiêm trang cứng ngắt.

“Ôi ta là một thằng hề!” Một vị khách lắc đầu nhận xét về Thầy.

“Không, không” - một đệ tử lên tiếng – “Anh nhầm rồi. Một thằng hề sẽ làm cho anh cười nó; còn Thầy thì làm cho anh cười chính bản thân anh.”

\*  
\* \*

“**Làm** sao để học cách tin tưởng vào Chúa Quan Phòng thưa Thầy?”

“Tin tưởng vào Chúa Quan Phòng” – Thầy nói – “Đó cũng giống như bạn bước vào một nhà hàng sang trọng mà không có một xu dính túi. Rồi bạn ung dung thoải mái xoi vài chục con sò với hy vọng bắt gặp một viên ngọc để thanh toán hóa đơn.”

\*  
\* \*

**Thật** là một xi căng đan cho các đệ tử khi thấy Thầy chẳng sốt sắng mấy với việc phụng tự.

Thầy nói: “Bạn cứ tìm cho mình một đối tượng để thờ kính, và bạn sẽ quên phắt đi điều thực sự thiết yếu, đó là sự thức tỉnh để có thể yêu thương.”

Và Thầy dẫn lời Đức Giêsu nguyên rủa những kẻ lái nhai ‘Lạy Chúa, lạy Chúa’ và đồng thời không ý thức gì về những sự dữ mà họ đang làm.

Có lần Thầy trao một trái chuối cho vị khách nọ. Vị khách quý trọng trái chuối đến nỗi loay hoay không biết phải làm gì với nó.

Khi Thầy nghe kể lại về nỗi lúng túng của vị khách, Thầy nói: "Hãy bảo con lừa ngốc nghếch ấy ăn trái chuối đi!"

\*  
\* \*

**Một** đệ tử mới tới nói với một đệ tử thuộc lớp đàn anh: “Sống ở đây với Thầy sao tôi cảm thấy mình học được quá ít?”

“Hình như bởi vì bạn tới đây nhằm để học linh đạo ở Thầy, phải không?”

“Vậy chứ anh đến đây để làm gì?”

“Để xem Thầy buộc dây giày!”

\*  
\* \*

**Thật** thích thú khi nhìn Thầy làm những việc đơn giản, lật vạt: ngồi xuống, bước đi, uống một tách trà, đuổi một con ruồi... Có một cái gì đó rất nhẹ nhàng êm ái trong mọi công việc Thầy làm, đến độ người ta thấy dường như Thầy hoàn toàn hòa điệu với Tự Nhiên, dường như các hành động của Thầy không phải do Thầy mà là do chính vũ trụ làm ra vậy.

Lần nọ Thầy nhận một gói quà. Các đệ tử chăm chú nhìn và say sưa quan sát cách Thầy kính cẩn tháo dây buộc, mở lớp giấy gói và nhấc món quà bên trong ra... như thể gói quà ấy là sinh vật sống động vậy.

\*  
\* \*

**Một** phụ nữ ngoan đạo nói với Thầy rằng chị ta vừa mới xưng tội sáng nay.

“Tôi không tin rằng chị mắc một tội trọng. Chị đã xưng tội gì vậy?” Thầy hỏi.

“À, tôi đã lười biếng bỏ lễ Chúa Nhật một lần, và tôi đã có một lần chửi mắng người làm vườn. Tôi cũng có lần đuổi bà mẹ chồng tôi ra khỏi nhà đúng một tuần lễ.”

“Nhưng chuyện đó đã xảy ra cách đây 5 năm rồi kia mà? Và chắc hẳn chị đã xưng tội đó rồi chứ?”

“Vâng, đúng vậy. Nhưng mỗi lần đi xưng tội tôi đều xưng nó. Tôi thích nhớ lại chuyện đó.”

\*  
\* \*

**Thầy** nói với một đệ tử ruột: “Một ngày nào đó, con sẽ hiểu rằng mình đang tìm kiếm điều mình vốn đã có rồi.”

“Có rồi? Thế tại sao bây giờ con không thấy nó?”

“Bởi vì con đang cố nhìn thấy nó.”

“Vậy thì con không được cố sức gì cả hở, thưa Thầy?”

“Nếu con cứ thông dong thoải mái và cho nó thời gian, nó sẽ tự hiện ra cho con thấy.”

\*  
\* \*

**Thầy** kể câu chuyện sau đây cho những người thực hành các nhân đức để được Chúa sủng ái ban ơn:

Một nhà sản xuất xà bông tài trợ một cuộc thi với giải thưởng là một chiếc xe hơi Cadillac. Cuộc thi được rất đông đảo người tham dự.

Và những người dự thi được hỏi: “Tại sao bạn thích dùng loại xà bông nhãn hiệu Heaven Scent?”

Câu trả lời thành thực của một phụ nữ là: “Bởi vì tôi muốn trúng thưởng một chiếc Cadillac!”

\*  
\* \*

“**Con** đã ở với Thầy bốn tháng rồi, nhưng Thầy vẫn chưa dạy con một phương pháp hoặc một kỹ thuật nào cả!”

“Một phương pháp à?” - Thầy nói – “Bạn cần một phương pháp để làm gì cơ chứ?”

“Để đạt được sự tự do bên trong.”

Thầy phá lên cười vang: “Bạn cần phải có kỹ năng đặc biệt mới giải phóng được chính mình bằng cái bẫy gọi là ‘một phương pháp’!”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử gợi ý rằng linh đạo của Thầy cần phải được cập nhật cho khỏi lỗi thời. Thầy cười, rồi kể câu chuyện về một chàng sinh viên nói với người bán sách: “Ông không có sách nào mới hơn về cơ thể học à? Những quyển sách này đã xuất bản 10 năm rồi!”

Người bán sách trả lời: “Này cậu, chẳng có cái xương nào được thêm vào cơ thể người ta trong 10 năm vừa qua cả.”

Và Thầy thêm: “Cũng chẳng có gì đã được thêm vào bản tính con người trong 10 ngàn năm qua cả.”

\*  
\* \*

**Lần** nọ Thầy nêu một câu đố: “Đâu là điểm giống nhau giữa một họa sĩ hay một nhạc sĩ với một nhà thần bí?”

Mọi người đều lúng túng.

Thầy nói: “Điểm chung đó là: cả hai bên đều nhận ra rằng lời nói tuyệt vời nhất không được nói lên miệng lưỡi người ta.”

\*  
\* \*

**Thầy** đang thả bộ trên đường phố, bất thần một người đàn ông từ trong nhà phóng ào ra đường. Hai người đâm sầm vào nhau.

Người đàn ông đứng đung đung nổi giận và văng ra những lời thô lỗ, cộc cằn. Thầy khẽ nghiêng người, nở một nụ cười tươi và nói: “Này bạn, tôi không biết ai trong hai chúng ta chịu trách nhiệm về sự va chạm này, nhưng tôi không có ý mất thời giờ để điều tra. Nếu tôi đâm sầm vào bạn, xin bạn bỏ qua cho tôi; còn nếu bạn đâm sầm vào tôi, thì bạn hãy quên nó đi.”

Rồi, Thầy lại nở một nụ cười, cúi chào ông ta và tiếp tục cất bước.

\*  
\* \*

**Thầy** nói với một họa sĩ: “Để thành công, các họa sĩ phải đầu tư nhiều thời giờ làm việc vất vả và nỗ lực. Đối với một số họa sĩ, thời giờ ấy phải được dành để cởi bỏ bản ngã mỗi khi cầm cọ lên. Và một khi cởi bỏ được như vậy, kiệt tác sẽ ra đời.”

Sau đó, một đệ tử hỏi: “Còn ai là một bậc Thầy, thừa Thầy?”

Thầy đáp: “là bất cứ ai dành thời gian để cởi bỏ bản ngã. Cuộc sống của một người đã cởi bỏ được bản ngã sẽ là một kiệt tác!”

\*  
\* \*

**Thầy** luôn luôn dạy rằng Sự Thật ở ngay trước mắt chúng ta – và ta không thấy được sự thật bởi vì ta thiếu một cách nhìn.



Có lần Thầy dẫn một đệ tử đi theo trong một chuyến leo núi. Khi lên được nửa đường, đệ tử nhìn chăm chăm lùm cây dưới chân và lẩm bẩm: “Thầy kể rằng phong cảnh rất đẹp, sao con chẳng thấy chi cả?”

Thầy bật cười: “Con đang đứng trên đầu của phong cảnh đẹp, như con sẽ thấy khi chúng ta lên tới đỉnh.”

\*  
\* \*

“**Khi** con trở về quê nhà, con sẽ tìm đâu ra một vị Thầy xứng đáng, thừa Thầy?”

“Không có lúc nào mà con không có bên mình một vị Thầy xứng đáng!”

Đệ tử bối rối vì không hiểu.

“Chỉ cần quan sát cách phản ứng của con đối với mọi sự: một con chim, một chiếc lá, một giọt nước mắt, một nụ cười, vv... đều có thể làm cho mọi sự trở thành một vị Thầy của con.”

\*  
\* \*

**Thầy** không phải là một người quía câu nệ vào phép giao tế, nhưng trong cách Thầy quan hệ với người khác luôn luôn có một sự thanh lịch và thoải mái rất tự nhiên. Một đệ tử trẻ lần kia có thái độ thô lỗ với một cảnh sát giao thông khi anh ta chở Thầy về nhà vào buổi tối. Để chống chế cho thái độ của mình, anh ta nói: “Con thích bộc lộ con người thật của mình và cho phép người ta biết rõ cảm nghĩ của mình. Lịch sự! Con nghĩ đó chỉ là một cái gì rỗng tuếch!”

“Có thể như vậy” - Thầy ôn tồn nói – “Nhưng bên trong các bánh xe của chúng ta cũng rỗng tuếch như vậy. Và con thấy đó, chính nhờ sự rỗng tuếch ấy mà các bánh xe giúp làm giảm đi rất nhiều sự dằn xóc cho ta!”

\*  
\* \*

**Thầy** thường hùng hồn nhất mỗi khi Thầy lên tiếng cảnh giác khả năng mê hoặc của ngôn từ:

“Hãy cảnh giác với ngôn từ - Thầy nói - Hễ bạn mất cảnh giác, ngôn từ sẽ giở quẻ của nó ngay. Nó sẽ làm bạn lóa mắt, nó sẽ cuốn hút bạn và khùng bố bạn. Nó dẫn bạn đi lạc xa khỏi Thực Tại mà nó có bản phận hướng chỉ - và nó làm bạn tin rằng nó là Thực Tại.”

“Thế giới mà bạn trông thấy không phải là Nước Trời được trẻ thơ nhìn thấy, nhưng là một thế giới đã bị chia cắt, bị đập vỡ vụn thành hàng ngàn mảnh do bởi ngôn từ... Dường như mỗi con sóng của đại dương được nhìn thấy tách biệt khỏi chính đại dương.

“Khi ngôn từ và ý tưởng bị làm cho câm lặng thì Vũ Trụ mới bùng sống dậy - một cách thực sự, toàn vẹn và duy nhất – và ngôn từ đóng đúng chức năng của nó: là sách hát chứ không là âm nhạc, là thực đơn chứ không là thực phẩm, là biển báo giao thông chứ không là điểm đến của hành trình.”

\*

\* \*

**Lần** nọ Thầy nói về khả năng thôi miên của ngôn từ, một người từ cuối phòng hét lên: “Ông nói tầm phào! Chẳng lẽ tôi cứ việc nói ‘Chúa, Chúa, Chúa’ thì tôi sẽ thành thần linh à? Và chẳng lẽ hễ tôi nói ‘tội, tội, tội, thì tôi sẽ xấu à?”

“Ngồi xuống đi, đồ chó đẻ!” Thầy nói.

Người đàn ông ấy phùng phùng nổi giận đến độ chết điếng trong chốc lát. Rồi ông ta xối xả mạt sát Thầy.

Thầy lên tiếng, với vẻ ân hận: “Xin anh bạn tha lỗi cho tôi. Tôi đã quá nóng nảy. Tôi thành thực xin lỗi về lời nói quá đáng của mình.”

Anh chàng kia dịu xuống ngay tức khắc, như quả bóng xì.

“Này, anh bạn đã có câu trả lời rồi đó. Chỉ cần vài lời, tôi đã làm anh sôi gan; rồi chỉ cần vài lời khác, tôi đã dập tắt phụt nơi anh cơn giận dữ.”

\*  
\* \*

**Ông** tỉnh trưởng nọ về hưu và đến xin thụ huấn với Thầy.

“Ông muốn tôi dạy ông điều gì?”

“Sự khôn ngoan” - người cựu tỉnh trưởng trả lời.

“Ồ, thưa ông bạn, tôi sẽ rất hân hạnh dạy cho ông sự khôn ngoan; chỉ tiếc là có một trở ngại lớn.”

“Trở ngại gì vậy, thưa Thầy?”

“Sự khôn ngoan là cái không thể dạy được.”

“Thế thì tôi không thể học gì ở đây à?”

“Sự khôn ngoan! Người ta có thể học nó được, nhưng không thể dạy nó được.”

\*  
\* \*

**Một** số đệ tử đi dã ngoại. Họ leo lên một ngọn núi tuyết phủ. Xung quanh họ tất cả đều tĩnh lặng. Họ tò mò muốn biết vào ban đêm có âm thanh nào ở đây không, vì thế họ ấn nút ‘record’ của máy ghi âm và đặt máy trước cửa lều trước khi đi ngủ.

Trở về tu viện, họ cho chạy lại cuốn băng ghi âm để kiểm tra. Không có một âm thanh nào cả! Tất cả chỉ là một sự tĩnh lặng nguyên sơ!

Đang lắng nghe cuốn băng, Thầy bỗng lên tiếng: “Nè, không nghe thấy gì sao?”

“Nghe thấy gì đâu, thưa Thầy?”

Nghe thấy sự hòa điệu của các thiên hà đang chuyển động!” Thầy nó.

Các đệ tử nhìn nhau, ngơ ngác...

\*  
\* \*

**Sự** bám víu làm lệch lạc nhận thức của chúng ta – đây là một chủ đề mà Thầy thường xuyên đề cập đến.

Lần nọ, các đệ tử có được một minh họa tuyệt vời về sự thật nói trên khi họ nghe Thầy hỏi một bà mẹ: “Con gái của bà ra sao rồi?”

“Con gái cưng của tôi? Ồ, nó thật tốt số. Nó gặp một anh chồng tuyệt vời. Nó được chồng sắm cho một xe hơi, và vô số đồ nữ trang mà nói thích, lại còn có cả đám gia nhân phục dịch nữa chứ! Chồng nó mang bữa ăn sáng tới tận giường cho nó. Và nó ngủ thoải mái cho đến trưa. Nó cưới được tám chồng thật là lý tưởng!”

“Thế còn con trai bà thì sao?”

“Ôi, thằng ấy quá tội nghiệp! Nó cưới phải một con vợ lười chây thây. Nó sắm cho vợ nào là xe hơi, nào là nữ trang đủ loại, lại thuê mướn cả một đám gia nhân nữa. Và vợ nó nằm thườn trên giường cho tới trưa! Vợ nó không bao giờ dậy để dọn điếm tâm cho nó cả!”

\*  
\* \*

**Mọi** người đang bàn tán về một tin đồn sùng đạo nọ đã bỏ mạng trong một cuộc tấn công cảm tử.

Không ai trong tu viện chấp nhận hành động của người ấy, nhưng một số tỏ ra thán phục đức tin của ông ta.

“Đức tin à? Thầy nói.

“Vâng, ông ấy xác tín đến mức đã can đảm liều chết như thế!”

“Không đâu. Đó chỉ là sự cuồng nhiệt bốc đồng, không phải đức tin. Đức tin đòi hỏi một sự can đảm cao hơn thế nhiều: can đảm kiểm tra lại những niềm xác tín của mình và đào thải chúng nếu chúng không hợp với thực tiễn.”

\*  
\* \*

**Hỏi** Thầy còn bé, một bạn học ở trường đã thường xuyên bắt nạt Thầy một cách tàn nhẫn.

Giờ đây đã thành người lớn và cảm thấy hối hận, ông bạn ấy đến với tu viện và được đón tiếp một cách nồng nhiệt.

Một hôm, ông ta nhắc lại chuyện mình xử tệ với Thầy ngày xưa, nhưng Thầy dường như chẳng nhớ gì về những chuyện đó cả.

“Thầy không còn nhớ gì thật sao?” Ông ta hỏi.

“Tôi chỉ nhớ rõ là tôi đã quên chuyện đó!”

Rồi cả hai cùng cười ồ rất hồn nhiên.

\*  
\* \*

**Một** người mẹ hỏi rằng khi nào thì chị nên bắt đầu giáo dục đứa con nhỏ của mình.

“Đứa bé mấy tuổi rồi?” Thầy hỏi.

“Dạ, cháu được năm tuổi, thưa Thầy!”

“Năm tuổi à? Chị mau mau về nhà đi! Chị đã trễ năm năm rồi đấy!”

\*  
\* \*

**Khi** nghe tin khu rừng ở gần đây đã bị lửa đốt rụi. Thầy vội vã thúc giục các đệ tử: “Nào, chúng ta phải mau mau trồng lại những cây tùng ấy!”

“Trồng lại những cây tùng ấy hờ, thưa Thầy?” - Một đệ tử ngơ ngác hỏi – “Chúng đã cần đến 2000 năm để lớn lên được như thế!”

“Vậy ư? -Thầy đáp - Vậy thì ta càng không nên chậm trễ một phút nào. Ta phải ngay lập tức bắt đầu trồng lại chúng.”

\*  
\* \*

**Một** người bạn hỏi một sinh viên đại học: “Cậu tìm tới Thầy để làm chi vậy? Thầy của cậu có giúp cậu kiếm sống không?”

“Ồ, không, nhưng nhờ Thầy mà mình sẽ biết phải làm gì với cái ‘sống’ ấy khi mình kiếm được nó!”

\*  
\* \*

“**Các** vị lãnh đạo tôn giáo của các bạn cũng mù lòa và lộn xộn y như các bạn vậy” - Thầy nói – “Khi đối diện với những vấn đề của cuộc sống, họ chỉ biết tìm kiếm các câu trả lời nơi một Quyển Sách. Nhưng đời sống vốn to lớn, không thể gói trọn trong bất cứ quyển sách nào.”

Đề minh họa, Thầy kể câu chuyện về gã ba trợn nợ hét lớn: “Ê, tui cướp đây! Hãy đưa tiền đây cho tui, nếu không thì...”

“Nếu không thì sao?”

“Ồ, ơ... Đừng làm tôi rối trí. Tui làm chuyện này mới lần đầu thôi!”

\*  
\* \*

“**Thầy** giải thích thế nào về sự dữ trong thế giới?” Một vị khách hỏi.

“Ồ, Thầy không giải thích sự dữ. Thầy luôn phải bận rộn làm một cái gì đó về sự dữ.” Một đệ tử trả lời.

Một đệ tử khác nói thêm: “Thiên hạ mãi lo đấu tranh với thế giới hoặc chán chường thế giới. Còn Thầy thì thú vị với những điều mà Thầy nhận thấy là kỳ diệu, tốt đẹp và khôn tả của thế giới này.”

\*  
\* \*

**Nhà** giảng thuyết nợ được công chúng ngưỡng mộ về tài hùng biện của ông. Nhưng ông thú nhận với các bạn hữu rằng những bài nói chuyện hùng hồn của ông hoàn toàn không có được cái hiệu quả mà những câu nói dung dị mộc mạc của Thầy có được.

Sau khi sống với Thầy một tuần, ông chợt hiểu ra chính xác tại sao.

Ông nói: “Khi Thầy lên tiếng, tiếng nói của Thầy chất chứa sự Thịnh Lặng. Còn tiếng nói của tôi thì, ối dào, chất chứa những tư tưởng!”

\*  
\* \*

**Thầy** đặc biệt tôn kính thân xác con người. Một đệ tử, lần kia, gọi thân xác con người là ‘một cục đất’, Thầy liền nhắc lại những câu sau đây của thi hào Kabir:

“Trong cục đất ấy là những thung lũng sâu thăm thẳm, những ngọn núi Hy mã Lạp sơn cao chát ngất, những đại dương mênh mông và hàng tỉ thiên hà. Trong cục đất ấy có âm nhạc của các tinh cầu và có nguồn mạch của các dòng suối, dòng sông...”

\*  
\* \*

**Khi** Thầy gặp một nhóm giáo viên, Thầy nói chuyện rất nhiều và rất sôi nổi, vì Thầy vốn từng là một giáo viên. Vấn đề của các giáo viên, theo Thầy, là ở chỗ họ thường quên rằng mục đích của giáo dục là đời sống chứ không phải là nhồi nhét kiến thức.

Thầy kể lại lần kia Thầy gặp một cậu bé đang câu cá ở bờ sông.

“Chào em! Một ngày thật đẹp trời để câu cá, em nhỉ!” Thầy chào cậu bé.

“Vâng ạ.” Cậu bé đáp.

Sau chốc lát, Thầy hỏi: “À, mà sao hôm nay em không đi học?”

“Chà, thưa bác, như bác đã nói đấy, hôm nay là ngày tuyệt vời để câu cá mà!”...

Rồi Thầy kể rằng số liên lạc của đứa con gái nhỏ của Thầy ghi: Meena học rất giỏi. Nhưng em sẽ còn có thể học giỏi hơn nhiều nếu sự tiến bộ của em không bị cản trở bởi tính cách hồn nhiên vô tư của em.”

\*  
\* \*

**Thầy** thường đề cập rằng thiên nhiên thấm đẫm sự thánh thiện. Có lần, đang ngồi trong vườn, Thầy bất giác thốt lên:

“Ồ kia, con chim xanh xanh ấy nhí nhanh nhẩy trên cành cây, nó hót riu rít, nó tràn ngập trong niềm vui rộn rã vì nó không bận tâm gì về ngày mai.”

\*  
\* \*

“**Luật** lệ là một diễn tả thánh ý Thiên Chúa, vì thế chúng ta phải tôn trọng và yêu mến luật lệ” – nhà giảng thuyết đồng đạo tuyên bố.

“Trật lất - Thầy lên tiếng - luật lệ là một sự dũ chẳng đặng đừng, vì thế ta phải cắt giảm nó hết mức có thể. Hãy chỉ cho tôi một người yêu mến luật lệ và tôi sẽ chỉ cho bạn một tên độc tài ngu ngốc.”

Thầy kể chuyện rằng em gái của Thầy cảm thấy mệt nhọc vì phải đẩy chiếc xe chở đứa con nhỏ, vì thế, chị cho lắp một động cơ vào chiếc xe. Thế rồi, cảnh sát chặn chị lại. Trước hết, cảnh sát nói rằng chiếc xe chở em bé ấy có thể đạt tới tốc độ 3 dặm / giờ, nên nó được xếp vào loại ‘xe tự động’. Vì thế, phải có giấy đăng ký xe, phải có biển số, đèn và thắng; ngoài ra, người điều khiển xe còn phải có bằng lái nữa!”

\*  
\* \*

**Thầy** kể chuyện nhà du hành vũ trụ nọ trở về trái đất sau chuyến du hành 500 vòng bay quanh quỹ đạo. Khi được hỏi về cảm tưởng của ông trong chuyến du hành, ông nói:

“Thật mệt đứ đừ! Quý vị tính thử bao nhiêu lần tôi phải liên tục đọc kinh sáng, kinh trưa, kinh chiều, như được qui định bởi tôn giáo của tôi!”

\*  
\* \*

**Đ**ối với Thầy, mọi luật lệ, dù thiêng thánh đến mây, cũng đều chỉ có ý nghĩa chức năng thuần túy, và chúng phải ở địa vị thứ yếu so với Thực Tại. Chỉ một mình Thực Tại mới là Luật Tối Cao.

Khi đứa con gái 12 tuổi của Thầy muốn mặc kiểu áo đầm hở vai theo thời trang, mẹ cô bé cho rằng cô bé chưa đủ lớn để mặc kiểu áo đó.

Thế là một cuộc tranh cãi quyết liệt giữa hai mẹ con đã diễn ra trong mấy ngày liền.

Cuối cùng, Thầy được hỏi ý kiến. Thầy nói: “Nào, cứ để con bé mặc thử kiểu áo hở vai ấy. Nếu chiếc áo không tụt xuống, thì có nghĩa rằng nó đã đủ lớn để mặc kiểu áo ấy.”

\*  
\* \*

**M**ột văn sĩ tôn giáo đến xin Thầy một châm ngôn khôn ngoan. Thầy nói:

“Một số người viết sách để kiếm sống. Một số người khác viết để chia sẻ những nhận thức của mình hay để đặt ra những vấn đề thiết thân đối với độc giả. Song cũng có những người viết sách chỉ nhằm để hiểu tâm hồn của chính mình.

“Không có ai trong những kẻ nói trên có thể tồn tại lâu dài. Bởi vì sự tồn tại lâu dài chỉ thuộc về những ai viết chỉ vì nếu họ không viết thì họ sẽ ‘cháy’!”

Rồi, ngẫm nghĩ một lát, Thầy nói thêm: “Đó là những người viết về chuyện gì.”

\*  
\* \*

**C**ó người hỏi Thầy sự Giác Ngộ thì như thế nào, Thầy nói: “Nó cũng giống như bạn đi vào trong rừng hoang và bất chợt cảm thấy rằng mình đang bị theo dõi.”

“Ai theo dõi?”

“Những tảng đá, những gốc cây, những ngọn núi!...”

“Thật là một cảm nghĩ kỳ dị!”

“Không, đó là một cảm nghĩ rất dễ chịu. Nhưng bởi vì không quen với cảm nghĩ ấy, người ta lại muốn quay lại thật nhanh với thế giới con người - với sự ồn ào của con người, với những lời nói, tiếng cười của con người ... là những thứ làm cách ly chúng ta khỏi Thiên Nhiên và Thực Tại.”

\*  
\* \*

“**Phải** chẳng Thầy không bao giờ nản chí khi thấy những cố gắng của mình chẳng đem lại kết quả gì đáng kể?”

Có người hỏi như trên. Thầy trả lời bằng câu chuyện về một chú ốc sên nọ bắt đầu cố leo lên một cây anh đào vào một ngày gió lạnh cuối mùa xuân.

Lũ chim sẻ trên ngọn cây bên cạnh cười ngặt nghẽo khi nhìn thấy chú ốc sên vất vả trườn lên từng chút từng chút trông thật tội nghiệp. Rồi một chị chim sẻ bay sà qua, nói: “Nè, anh ốc, anh không biết rằng chẳng có quả anh đào nào trên cây à?”

Chú ốc sên vẫn tiếp tục cố trèo lên, vừa trả lời: “Ồ, khi tôi leo lên đến nơi thì sẽ có quả.”

\*  
\* \*

**Đệ** tử nọ thường bị những cơn suy sụp kéo dài.

“Bác sĩ của con cố thuyết phục con uống thuốc để ngăn chặn chứng trầm uất này.” Anh ta nói.

“Thế tại sao cậu không uống thuốc?” Thầy hỏi.

“Bởi vì thuốc có thể gây tổn hại cho gan của con và làm giảm thọ.”

Thầy nói: “Vậy cậu muốn có một lá gan tốt hơn là có một tinh thần vui tươi thoải mái à? Cậu không nghĩ là một năm sống thì có giá trị hơn hai chục năm ngủ vùi sao?”

Sau đó, Thầy nói với các đệ tử: “Đời sống cũng giống như một câu chuyện; điều quan trọng không ở chỗ nó dài mức nào mà là ở chỗ nó ý vị đến mức nào.”

\*  
\* \*

**Một** hôm, Thầy nói: “Những việc thiện được làm bởi vô thức thì cao vượt hơn những việc thiện mà người ta chủ ý muốn làm.”

Tuyên bố ấy làm bộc phát nhiều thắc mắc ồn ào. Nhưng Thầy vẫn im lặng không nói gì, vì Thầy vẫn luôn im lặng như thế mỗi khi Thầy nhận định rằng chưa đến lúc chín muồi để đưa ra câu trả lời.

Rồi một hôm mọi người đi xem buổi biểu diễn của một nữ nhạc công piano nổi tiếng thế giới. Thầy nói thầm với những người xung quanh: “Cử động của các ngón tay cô ấy trên phím đàn là một cái gì không thể do cô ấy chủ ý muốn. Trình độ biểu diễn điêu luyện của cô ta chắc chắn là xuất phát từ vô thức.”

\*  
\* \*

“**Các** kết quả do những cố gắng của Thầy có bao giờ đem lại cho Thầy niềm vui không?”

“Ồ, một dụng cụ sẽ nhận được bao nhiêu niềm vui khi nhìn thấy thành quả mà bàn tay đã thực hiện?”



\*  
\* \*

**Một** vị khách đến thăm tu viện, rất ngạc nhiên nhận thấy điều mà ông gọi là sự rạn vỡ của Thầy. Một hôm, vị khách tình cờ gặp một người bạn cũ của Thầy, ông bày tỏ sự ngạc nhiên ấy của mình và xin được giải thích.

Người bạn cũ của Thầy nói: “Chuyện là thế này: Đời sống là một màu nhiệm. Sự chết là chiếc chìa khóa khui mở màu nhiệm ấy. Giây phút mà bạn xoay chìa khóa để mở cũng chính là giây phút bạn biến mất vào màu nhiệm ấy mãi mãi.”

“Chúng ta phải đợi cho đến giờ chết của mình mới xoay được chìa khóa ấy hay sao?” Vị khách hỏi.

“Không! Bạn có thể mở ngay bây giờ - xuyên qua Thịnh Lặng – và tan hòa vào trong Màu Nhiệm. Rồi bạn cũng sẽ trở nên rạn vỡ, như Thầy vậy.”

\*  
\* \*

**Có** người hỏi Thầy về ý nghĩa của một câu nói mà anh ta đã nghe: Người Giác Ngộ đi lại mà không cử động!

Thầy đáp: “Bạn hãy ngồi bên cửa sổ mỗi ngày và quan sát quang cảnh không ngừng thay đổi ngoài vườn của bạn trong khi trái đất mang bạn đi trong chuyến du hành của nó vòng quanh mặt trời mỗi năm.”

\*  
\* \*

**Say** mê nghe Thầy ngâm các vần thơ Sanskrit bằng một chất giọng tuyệt vời, một học giả Sanskrit nói: “Tôi vẫn luôn nghĩ rằng không có ngôn ngữ nào trên thế giới này có thể sánh với tiếng Sanskrit trong việc diễn tả những điều thuộc thần linh.”

“Đừng nói nhảm!” - Thầy trả lời – “Ngôn ngữ của thần linh không phải là tiếng Sanskrit. Ngôn ngữ đó là Thịnh Lặng.”

\*  
\* \*

**Lắm** khi thái độ tự ti lồ bịch được coi là khiêm tốn! Thầy vạch rõ điều này bằng cách kể cho các đệ tử câu chuyện sau đây:

Hai người bước vào nhà thờ cầu nguyện, đó là một linh mục và một ông từ. Ông linh mục bắt đầu đấm ngực và thỏn thức kêu lên: “Lạy Chúa, con là kẻ thấp hèn nhất giữa mọi người. Con không xứng đáng với ơn Chúa. Con là zêrô, là thứ vô tích sự. Xin Chúa thương xót con.”

Đàng kia, không xa chỗ vị linh mục, ông từ cũng sốt sắng đấm ngực và kêu lên: “Lạy Chúa, xin xót thương con, vì con là kẻ tội lỗi, là kẻ vô tích sự.”

Vị linh mục quay lại, trợn mắt:

“Hừ! Tên nào dám tự xưng là vô tích sự thế hử?”

\*  
\* \*

**Một** người theo chủ nghĩa hoài nghi, muốn tranh luận với Thầy, đặt vấn đề: “Nào, Thầy hãy chỉ cho thấy một hiệu quả thực tiễn của linh đạo!”

Thầy đáp: “Này nhé, khi ai đó xúc phạm bạn, bạn có thể nâng tinh thần của mình lên tầm cao mà những sự xúc phạm ấy không thể chạm tới được!”

\*  
\* \*

“**Nhưng** tại sao? Tại sao?”

Anh chàng nọ hết sức ngạc nhiên gào lên như thế khi nghe Thầy quyết liệt yêu cầu anh rời tu viện chỉ chưa đầy 24 giờ sau khi anh gia nhập.

“Tại vì bạn không cần một vị Thầy. Ta có thể chỉ cho bạn con đường, nhưng chỉ có bạn mới có thể bước đi. Ta có thể chỉ cho bạn nước, nhưng chỉ có bạn mới có thể uống. Vậy cần gì phải phí thời gian ngồi nhìn dán mắt vào ta? Bạn biết đường rồi, thì cứ mà đi! Nước đang ở ngay trước mặt bạn đó, thì cứ mà uống!”

\*  
\* \*

**Một** nhóm hành hương nhân tiện ghé thăm Thầy trong chuyến hành hương của mình. Gặp Thầy, họ xin Thầy cho một lời chỉ dẫn về sự khôn ngoan tôn giáo.

Vốn rất nhạy bén trong việc lượng định tình trạng tôn giáo của người ta, Thầy nói với họ: “Quý vị hãy hiểu rằng quý vị chẳng có đời sống tâm linh đích thực chút nào cả!”

Tất cả họ đều cảm thấy bị chạm tự ái. Họ đòi Thầy giải thích. Thầy nói:

Có lần một con thỏ và một con sư tử bước vào nhà hàng.

Mọi người trong nhà hàng sững sốt nhìn. Họ không tin những gì đang diễn ra trước mắt họ.

Con thỏ nói với người hầu bàn: “Cho tôi món rau diếp không có nước sốt nhé!”

“Còn bạn của anh thì sao? Anh ta dùng món gì?”

Người hầu bàn hỏi.

“Chẳng dùng gì cả!”

“Nghĩa là anh sư tử này không đói bụng?”

Con thỏ nhìn thẳng vào mắt người hầu bàn và nói: “Hắn đang ngồi ở đây mà ông bảo hắn là sư tử thực à? Không đâu, hắn là sư tử giả đấy!”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử tò mò lên tiếng: “Xin Thầy cho chúng con biết khi nào người ta biết rằng mình đã Giác Ngộ?”

Thầy đáp: “Người ta Giác Ngộ khi mà họ tự hỏi: ‘Phải chăng mình điên? Hay mọi kẻ khác đều điên?’”

\*  
\* \*

**Nhắc** đến các nhà giảng thuyết và các linh mục, Thầy luôn luôn thúc đẩy người ta tìm kiếm thẩm quyền chứ đừng tìm kiếm những sự khẳng định. Thầy kể:

Hai du khách đi đến Honolulu, bắt đầu tranh cãi nhau về cách phát âm đúng của từ ‘Hawaii’. Một người cho rằng từ ấy đọc là ‘Hawaii’, người kia thì bảo phải đọc ‘Havaii’ mới đúng.

Việc đầu tiên của họ khi đặt chân đến nơi là tìm gặp một người bản địa để tìm hiểu: “Này, các anh gọi hòn đảo này là gì – ‘Hawaii’ hay là ‘Havaii’?”

“Havaii”, người bản địa trả lời.

“Thank you very much.” Hai du khách cảm ơn.

“A, very varm welcome to both of you.” Người bản địa đáp.

\*  
\* \*

“**Công** việc của một vị Thầy là gì?”

Một khách thăm đặt câu hỏi.

Thầy nghiêm nghị đáp: “Đó là dạy cho người ta cười.”

\*  
\* \*

**Lần** khác, Thầy tuyên bố:

“Khi bạn có thể cười trong bất cứ cảnh ngộ nào của cuộc sống, thì bạn nắm được thế giới này trong tay – cũng như một người đã sẵn sàng để chết.”

\*  
\* \*

“**Sự** Giác Ngộ được nhận ra như thế nào?”

“Bằng sự kiện rằng khi đã nhận thấy được sự dữ, người Giác Ngộ không thể hành động theo nó.” Thầy trả lời.

Rồi Thầy thêm: “Người Giác Ngộ cũng không thể bị cám dỗ bởi bất cứ kẻ lừa bịp nào.”

Sau đó Thầy kể câu chuyện về một tay buôn lậu kia. Sợ sự truy bắt của cảnh sát, hắn tìm tới một tu sĩ rất thánh thiện và van xin vị tu sĩ cất giấu dùm một số hàng lậu trong tu viện. Hắn biết rằng với uy tín về sự thánh thiện của vị tu sĩ, sẽ không ai có thể nghi ngờ và lục soát tu viện này.

Vị tu sĩ thẳng thắn cắt ngang lời van xin của tay buôn lậu và yêu cầu hắn rời khỏi tu viện ngay lập tức.

“Tôi sẽ biếu ngài một ngàn đô la để ngài làm các việc từ thiện.” Gã buôn lậu nói.

Vị tu sĩ hơi thoáng phân vân, nhưng rồi dứt khoát từ chối.

“Hai ngàn đô la, thưa ngài.”

Vị tu sĩ vẫn lắc đầu.

“Năm ngàn!”

Vị tu sĩ vơ một khúc cây và quát: “Hãy cút mau. Ông đã tới quá sát cái giá của tôi rồi!”

\*  
\* \*

“**Chỉ** kẻ ngu xuẩn mới lưỡng lự không dám đánh đổi hết mọi sự để lấy Chân Lý”. Thầy nói.

Rồi Thầy kể câu chuyện ngụ ngôn sau đây:

Tại thị trấn nọ bắt đầu bùng lên cơn sốt dầu: các chủ đất đua nhau bán sạch những miếng đất của mình cho các công ty khai thác dầu và thu được những món tiền rất lớn.

Nhưng một bà già nọ cương quyết không bán đất, dù bất cứ giá nào.

Người ta đề xuất giá mua đất của bà lên tới những con số chóng mặt, rồi cuối cùng một công ty khai thác dầu nọ tuyên bố sẵn sàng trả cho bà bất cứ giá bao nhiêu bà muốn. Nhưng bà vẫn khư khư từ chối. Một người bạn thắc mắc, yêu cầu bà giải thích vì sao. Bà già nói:

“Bộ các người không thấy rằng nếu tôi bán miếng đất này đi, tôi sẽ mất nguồn thu nhập duy nhất của mình sao?”

\*  
\* \*

“**Tôi** giàu có, nhưng lại rất khốn khổ. Thật chẳng biết vì sao!”

“Bởi vì anh dùng quá nhiều thời gian để kiếm tiền và quá ít thời gian để yêu thương.” Thầy đáp.

\*  
\* \*

**Thầy** dạy rằng sự thay đổi, ngay cả thay đổi để nên tốt, luôn luôn có kèm theo những hiệu ứng phụ mà ta phải xem xét kỹ lưỡng trước khi thực hiện sự thay đổi: Việc phát minh ra thuốc súng giúp con người tự vệ chống lại thú dữ - nhưng cũng đưa tới chiến tranh hiện đại. Xe hơi giúp di chuyển nhanh chóng – nhưng cũng gây ra nạn ô nhiễm không khí. Kỹ thuật hiện đại cứu sống nhiều người – nhưng cũng làm cho cơ thể chúng ta yếu ớt.

Thầy kể:

Một người đàn ông nọ có cái rốn vàng, làm ông phải thường xuyên bị lúng túng. Vì mỗi lần ông tắm, người xung quanh luôn luôn cười giễu ông. Ông tha thiết cầu nguyện xin cho cái rốn vàng ấy thay đổi. Rồi một đêm ông mơ thấy một thiên thần gỡ cái rốn ấy ra, đặt trên bàn, rồi biến mất. Sáng hôm sau, thức dậy, ông nhận thấy giấc mơ của mình đã thành sự thực: Kia, trên bàn, chiếc rốn vàng đang nằm lấp lánh.

Ông nhảy chồm lên sung sướng – ngay lúc đó, cái rốn thật của ông cũng văng ra!”

\*  
\* \*

“**Đâu** là mục đích của công trình sáng tạo?” Một triết gia hỏi.

“Để làm ra tình yêu.” Thầy đáp.

Về sau, Thầy nói với các đệ tử: “Trước công trình sáng tạo, tình yêu đã có. Sau công trình sáng tạo, tình yêu được tạo ra. Khi tình yêu được thành toàn, công trình sáng tạo sẽ hết, và tình yêu sẽ tồn tại mãi mãi.”

\*  
\* \*

**Một** hôm, khi bàn về kỹ thuật hiện đại, Thầy kể chuyện một người bạn của Thầy muốn giúp con cái ông ta cảm thụ âm nhạc. Vì thế, ông mua cho chúng một cây đàn phong cầm.

Khi về đến nhà tối hôm ấy, ông bắt gặp đám trẻ đang say mê nhìn ngắm cây đàn với ánh mắt tò mò.

“Cắm điện cho nó như thế nào hở, Ba? Chúng hỏi.

\*  
\* \*

**Hồi** còn trẻ, Thầy đi lại rất nhiều và có mặt ở nhiều nơi trên thế giới. Có lần Thầy đang ở cảng Thượng Hải, Trung Hoa, bỗng nghe thấy tiếng kêu hét lớn gần bên con tàu của mình. Nhìn ra, Thầy trông thấy

một người đàn ông ngồi trên mép của một chiếc thuyền nhỏ bên cạnh, nắm chặt búi tóc của một người đàn ông khác đang trôi lên thụt xuống ở dưới nước.

Người đàn ông trên thuyền nhận người kia xuống nước rồi lại kéo lên. Hai người gân cổ cãi nhau một hồi, rồi lại tái diễn cái màn kéo giật sì sụp kia.

Thầy gọi cậu bé phục vụ trên tàu lại và hỏi cho biết hai người kia cãi nhau chuyện gì. Cậu bé hóng tay lắng nghe, rồi cười ồ trả lời: “Chẳng có chuyện gì cả, ông trên thuyền đòi ông kia trả 60 đồng để khỏi bị nhận nước. Ông kia không chịu, nói rằng ông ta chỉ đồng ý trả 40 đồng thôi.”

Sau khi các đệ tử phá lên cười, Thầy nói: “Trong các anh, có người nào không mặc cả với Sự Sống duy nhất mà mình có được không?”

Tất cả các đệ tử đều im lặng.

\*  
\* \*

“**Ai** là người hạnh phúc?”

“Đó là người không có chỗ nào để cậy dựa, không có gì để hy vọng, và cũng không khao khát có được những thứ đó.” Thầy đáp.

\*  
\* \*

**Thầy** không bao giờ tỏ ra dễ dãi trước bất cứ một câu phát biểu nào về Thiên Chúa. Mọi phát biểu về Thiên Chúa đều là những diễn tả có tính thi ca và biểu tượng về Đấng Bất Khả Thấu; thế nhưng người ta thường ngốc nghếch xem chúng như những mô tả theo nghĩa chính xác sát mặt chữ về Thiên Chúa.

Khi nhà giảng thuyết nói: ‘Điều mà tôi biết về Thiên Chúa, đó là Ngài khôn ngoan và tốt lành’, Thầy chất vấn: ‘Vậy tại sao Thiên Chúa tỏ ra bất lực, để mặc cho sự dữ tung hoành?’

Nhà giảng thuyết đáp: “Làm sao tôi biết được? Ông nghĩ tôi là ai, là một nhà thần bí chắc?”

Về sau, Thầy kể câu chuyện sau đây cho các đệ tử:

Hai người đàn ông đang ngồi nhâm nháp bên tách trà, ra chiều dăm chiêu. Sau một lát thỉnh lặng, một người bắt giặc thốt lên: “Cuộc đời là một tô súp hâm hâm.”

“Một tô súp hâm hâm? Tại sao? Người kia hỏi.

“Làm sao tôi biết được? Anh nghĩ tôi là ai, một triết gia chắc?”

\*  
\* \*

Có lần Thầy nhắc đến quan niệm của Ấn giáo rằng tất cả tạo vật này là một trò chơi của Thượng Đế, và vũ trụ là sân chơi của Ngài. Thầy cho rằng mục đích của linh đạo – nói cho cùng – là làm cho tất cả cuộc sống trở thành trò chơi.

Nghe thế, một vị khách nọ tròn xeo mắt, hỏi: “Thế thì không cần phải làm việc chi cả sao?”

“Ồ, dĩ nhiên là cần chứ. Nhưng sự làm việc chỉ trở thành có ý nghĩa tâm linh khi ta biến nó thành một trò chơi.”

\*  
\* \*

Có người hỏi Thầy rằng ‘hành động vô cầu’ nghĩa là gì. Thầy trả lời: “Đó là hành động được yêu thích và được làm vì chính nó, chứ không vì để được truy nhận hay để kiếm chác gì từ nó.”

Rồi Thầy kể chuyện anh chàng kia được thuê mướn bởi một nhà nghiên cứu. Anh ta được dẫn ra phía sân sau nhà và được trao cho một chiếc búa bỏ củi.

“Anh trông thấy khúc cây nằm đàng kia chứ? Nào, tôi muốn anh bỏ nó ra – có điều là anh phải xoay ngược lưỡi búa lại và phang sổng búa vào nó chứ không phang lưỡi búa. Anh sẽ nhận được 40 đôla cho mỗi giờ làm việc.”

Chàng thanh niên nghĩ thầm rằng chắc hẳn nhà nghiên cứu này khùng điên, nhưng vì món tiền thù lao quá hấp dẫn, nên anh bắt đầu ra tay làm công việc đó.

Hai giờ sau, anh ngừng tay, đến gặp nhà nghiên cứu và nói: “Thưa ông, tôi không thể làm tiếp được nữa.”

“Có chuyện gì vậy? Anh không hài lòng với số tiền công à? Được, tôi sẽ trả gấp đôi cho anh!”

“Không, cảm ơn ông” – chàng thanh niên nói – “Số tiền công thật tốt. Chỉ có điều là khi tôi bỏ củi, tôi cần phải trông thấy những mảnh dăm củi văng ra.”

\*  
\* \*

Đôi vợ chồng kia lo lắng về việc nuôi dạy con cái. Thầy trích lời dạy sau đây của các rabbi để nói với họ:

“Đừng nhốt cứng con cái bạn trong cái khung hiểu biết của bạn, vì chúng đã được sinh ra trong một thời đại khác.”

\*  
\* \*

Thầy nói: “Người ta không hạnh phúc. Lý do chính là vì họ rút ra được một niềm thỏa mãn kỳ cục từ chính những khổ sở của họ.”

Thầy kể lần nọ Thầy đang nằm giường tầng trên trong một chuyến tàu đêm. Thầy không sao ngủ được vì từ phía giường tầng dưới không ngừng vang tiếng rên rỉ của một phụ nữ: “Ôi, khát quá. Trời ơi. Tôi khát nước quá!”

Chị ta cứ lải nhải rên rỉ hoài như thế. Cuối cùng, Thầy chỗi dậy, leo xuống khỏi giường, đi xuôi theo dãy hành lang gió hắt bần bật, đến toa cuối của đoàn tàu, lấy hai ly đầy nước rồi mang trở lại trao cho người phụ nữ đang rên rỉ kia.

“Này, nước đây, thưa bà!”

“Ồ, cảm ơn ông nhiều. Ông thật có lòng tốt.”

Thầy leo trở lại giường của mình ở tầng trên, ngả lưng nằm xuống và nhắm mắt thiu thiu ngủ. Bất chợt, từ phía dưới lại lải nhải vọng tiếng rên rỉ: “Ôi, cơn khát hồi nãy thật khủng khiếp quá! Trời ơi, hồi nãy tôi khát nước, quá chừng!”

\*  
\* \*

**Một** nữ nhân viên công tác xã hội than vắn thở dài với Thầy. Chị nói rằng chị có thể phục vụ người nghèo hữu hiệu hơn nhiều nếu chị không phải hao tốn quá nhiều thời giờ và sức lực để chống trả những lời vu khống và những hiểu lầm của người ta.

Thầy lắng nghe chăm chú, rồi nói: “Không có tích làm sao dịch được ra tuồng!”

\*  
\* \*

**Có** người hỏi: “Phải chăng hành động đem lại sự Giác Ngộ?”

Thầy đáp: “Đúng. Chỉ có hành động mới đem lại sự Giác Ngộ. Nhưng đó phải là hành động vô cầu, hành động được làm vì chính nó.”

Thầy giải thích bằng câu chuyện rằng có lần Thầy ngồi trên khán đài với chú bé con trai của một ngôi sao bóng đá đang tập luyện trên sân. Khi bố của chú bé ghi một bàn thắng tuyệt đẹp, mọi người vỗ tay reo hò tán thưởng. Nhưng chú bé chẳng tỏ vẻ gì thích thú, trái lại, trông chú rất chán chường.

“Sao vậy, chú bé?” - Thầy hỏi – “Bố không nhìn thấy bố ghi bàn thắng đó à?”

“Dạ, cháu trông thấy chứ. Bố cháu ghi bàn thật đẹp. Nhưng hôm nay là thứ Ba; thứ Sáu kia mới xảy ra trận đấu, mới cần các bàn thắng.”

Thầy kết luận: “Các hành động có giá trị ở chỗ chúng giúp người ta ghi bàn thắng – không phải có giá trị vì chính chúng. Hỡi ơi!”

\*  
\* \*



**Thầy** không quen với các tập quán mộ đạo.

Khi được hỏi tại sao, Thầy nói:

“Một ngọn đèn sẽ đánh mất các tia sáng của nó nếu ta đặt nó bên cạnh mặt trời; ngay cả đèn thờ cao nhất cũng trông thật nhỏ bé dưới chân dãy núi Hy mã Lạp Sơn.”

\*  
\* \*

“**Vị** tư tế đèn thờ của tôi bảo tôi rằng đèn thờ là nơi duy nhất cho tôi làm công việc phụng tự. Còn Thầy, ý kiến Thầy thế nào?”

Thầy đáp: “**Vị** tư tế đèn thờ của anh không phải là người tốt nhất để anh tham vấn về những chuyện này.”

“Nhưng ông ấy là người am hiểu hơn những người khác mà?”

Để trả lời, Thầy kể lại một kinh nghiệm của Thầy khi đi ra nước ngoài. Lần đó, Thầy cầm trong tay hai quyển sách hướng dẫn du lịch. Người hướng dẫn viên liếc qua hai quyển sách, rồi nói: “Quyển này tệ lắm. Quyển kia tốt hơn.”

“Tại sao vậy, thưa anh? Có phải quyển này cung cấp ít thông tin hơn?”

Người hướng dẫn viên lắc đầu: “Quyển này bảo ngài trả cho hướng dẫn viên 5 đôla. Quyển kia bảo ngài trả 10 đôla.”

\*  
\* \*

“**Một** lý do cho việc anh gia nhập một tổ chức tôn giáo, đó là vì nó cung ứng cho anh cơ hội để tránh né tôn giáo mà khỏi phải áy náy lương tâm.” Thầy nói.

Rồi Thầy kể lại một cuộc chuyện giữa Thầy và một nữ đệ tử vừa mới đính hôn với một anh chàng làm nghề chào hàng lưu động.

“Anh ta đẹp trai chứ?” Thầy hỏi.

“Ồ không thưa Thầy. Anh ta xấu như ma.”

“Chắc anh ta có nhiều tiền?”

“Đúng vậy, nhưng điều đó chẳng có ý nghĩa gì, vì anh ta cũng rất keo kiệt.”

“Anh ta có tật xấu nào không?”

“Cái này thì có. Anh ta hút thuốc và uống rượu rất nhiều.”

“Thật không thể hiểu. Nếu cô không tìm thấy nơi anh ta một điều chi hay ho, thì tại sao cô nhận lấy anh ta làm chồng?”

“Ồ, anh ấy thường xuyên đi đây đi đó chứ không mấy khi ở nhà. Con nghĩ mình cưới anh ta thì có được cái lợi là mình có thể thoải mái như không có chồng!”

\*  
\* \*

**Thầy** ít khi đề cập đến những đề tài về linh đạo. Thầy thường chỉ ăn uống, làm việc và giải trí với các đệ tử - và đàm thoại với các đệ tử về đủ thứ chuyện trên đời, từ tình hình chính trị của đất nước cho đến những vở hài mới ra mắt ở quán rượu.

Một hôm có vị khách thắc mắc: “Làm sao ông ấy có thể dạy các anh khi mà ông ấy luôn thích kể chuyện tếu hơn là nói về Thiên Chúa?”

Một đệ tử trả lời: “Có nhiều cách để dạy, chứ không nhất thiết phải dùng chữ nghĩa.”

\*  
\* \*

**Thầy** thích đánh bài và có lần Thầy ngồi đánh xì phé suốt đêm với các đệ tử trong khi bom đạn nổ long trời lở đất chung quanh. Khi Thầy ngừng lại để hớp một ngụm nước, câu chuyện giữa Thầy trò chuyển sang chủ đề về sự chết.

“Nếu ta ngã lăn quay ra và chết đột ngột giữa ván bài, các anh sẽ làm gì?” Thầy hỏi.

“Vậy Thầy muốn chúng con phải làm gì?”

“Hãy làm hai điều: Trước hết, hãy kéo xác ta dẹp qua một bên.”

“Rồi làm gì nữa, thưa Thầy?”

“Rồi tiếp tục chia bài!” Thầy đáp gọn lỏn.

\*  
\* \*

“**Tại** sao anh đến với Thầy?”

“Vì cuộc sống của tôi chẳng đi về đâu cả, chẳng đem lại gì cho tôi cả.”

“Vậy bây giờ thì cuộc đời của anh đang đi về đâu?”

“Chẳng đi về đâu cả.”

“Và nó đang đem lại gì cho anh?”

“Chẳng đem lại gì cả.”

“Thế thì đâu là điều khác biệt?”

Bây giờ tôi chẳng đi về đâu bởi vì chẳng có nơi đâu để mà đi; và bây giờ tôi chẳng nhận được gì bởi vì chẳng có gì để tôi khao khát.”

\*  
\* \*

**Người** đàn ông nọ bỏ ra nhiều năm để nghiên cứu Luật của tôn giáo mình. Thầy nói với ông ta: “Chính tình yêu mới là nhân tố đem lại đời sống tốt lành chứ không phải là tôn giáo hay lề luật.”

Rồi Thầy kể chuyện hai cậu bé trong lớp giáo lý ở nhà thờ ngày Chúa Nhật. Cả hai đều chán ngán, vì thế một cậu đề xướng chuyện trốn học.

“Trốn học à?... Nhưng bố mày sẽ tóm cổ mày và nện cho mày một trận. Và bố tao cũng thế!”

“Chúng ta sẽ đánh lại các ông ấy.”

“Gì hử? Đánh lại bố? Mày có khùng không đấy? Chúa dạy chúng ta tôn kính bố mẹ, bố mày quên rồi à?”

“Ồ, ờ... Nhưng không sao. Tao đã có cách. Này nhé, mày đánh bố tao, và tao đánh bố mày!”

\*  
\* \*

**Thầy** tuyên bố rằng thật ngớ ngẩn việc định nghĩa mình là người Ấn Độ hay Trung Hoa, người Phi Châu hay người Mỹ châu, người Ấn giáo, kitô giáo hay Hồi giáo... vì tất cả những cái đó chỉ là những nhãn hiệu.

Một đệ tử nọ tuyên bố rằng anh ta là người Do Thái giáo, và đó là điều quan trọng trước hết và trên hết so với những điều khác. Thầy nhỏ nhẹ nói với anh ta: “Do thái giáo, đó là tình trạng điều kiện hóa của bạn, chứ không phải là căn tính của bạn.”

“Vậy thì căn tính của con là gì?”

“Là không gì cả”. Thầy nói.

“Thầy muốn nói rằng con là sự trống rỗng à?”

“Bạn là cái ‘không gì cả’ – và ‘cái không gì cả’ này có thể bị dán các nhãn hiệu.” Thầy đáp.

\*  
\* \*

**Tại** bữa tiệc sinh nhật của Thầy, một đệ tử dứt khoát từ chối khi được mời một ly rượu.

Anh ta đi quanh phòng tiệc, tình cờ đối diện với Thầy. Thầy nháy mắt với anh và nói thầm: “Này bạn, bạn vẫn có một số điều thú vị để học hỏi đó.”

“Chẳng hạn điều gì vậy, thưa Thầy?”

“Chẳng hạn bạn có thể nhúng tám trăm quì câu nguyện của bạn trong rượu mà nó vẫn thấm đẫm Thiên Chúa.”

\*  
\* \*

**Thầy** không khuyên người ta nhiệm nhặt, mà chỉ khuyên tiết độ. Theo Thầy, nếu chúng ta muốn thực sự thưởng thức điều gì thì chúng ta sẽ biết phải thưởng thức điều đó một cách vừa phải.

Được hỏi tại sao Thầy kịch liệt chống lại những thực hành khổ chế, Thầy trả lời:

“Vì những thực hành ấy sản sinh ra những con người ghét thú vui – đây là những kẻ luôn luôn trở thành những con người ghét người, những con người nghiệt ngã và độc ác.”

“Nhưng Thầy không nhận thấy rằng nhiều người yêu thích thú vui cũng là những người nghiệt ngã và độc ác đó sao?”

“Không hoàn toàn đúng như vậy. Cái mà họ yêu không phải là thú vui, vì họ cố tọng vào mình đầy ứ những thú vui. Cái mà họ yêu là hình phạt mà họ tự chuốc lấy qua sự hưởng thú vui quá độ.”

\*  
\* \*

**Thầy** dạy các đệ tử bằng những dụ ngôn và những câu chuyện. Có người tò mò hỏi một đệ tử xem Thầy lấy những dụ ngôn và những câu chuyện ấy từ đâu.

“Từ Thiên Chúa,” đệ tử trả lời, “Khi Chúa muốn anh làm một thầy thuốc, Ngài sẽ gửi cho anh bệnh nhân; khi Chúa muốn anh làm một giáo viên, Ngài sẽ gửi cho anh các học trò; còn khi Ngài muốn anh làm một sư phụ như Thầy, thì Ngài sẽ gửi cho anh các mẫu chuyện.”

\*  
\* \*

**Có** người nêu thắc mắc về lệnh truyền của Đức Giêsu ‘Anh em phải ghét cha mẹ.’ Thầy nói: “Bạn khó mà tìm thấy kẻ thù nào nguy hiểm hơn cha mẹ mình.”

Rồi Thầy kể rằng có lần trong một siêu thị Thầy gặp một phụ nữ đang đẩy chiếc xe đẩy với hai em bé trong đó.

“Ồ, các cháu bé thật kháu khỉnh. Các cháu được mấy tuổi rồi thưa chị?”

“Thằng bác sĩ được ba tuổi, còn thằng luật sư mới lên hai.” Người phụ nữ trả lời.

\*  
\* \*

**Một** số đệ tử đơn sơ tin rằng không có gì mà mình không thể đạt được nếu mình thực sự muốn nó. Thầy nói: “Những điều quý báu nhất trên trần đời là những điều không thể do ta muốn mà có.

“Bạn có thể muốn đưa thức ăn vào miệng, nhưng bạn không thể muốn sự ngon miệng. Bạn có thể muốn đi nằm, nhưng bạn không thể muốn giấc ngủ. Bạn có thể muốn nói một lời khen tặng ai đó, nhưng bạn không thể muốn sự ngưỡng mộ. Bạn có thể muốn chia sẻ một điều thầm kín, nhưng bạn không thể muốn sự cần mật nơi người kia. Bạn có thể muốn một hành động phục vụ, nhưng bạn không thể muốn tình yêu.”

\*  
\* \*

**Mỗi** khi bạn cố tìm cách thay đổi một người khác - Thầy nói - Bạn hãy tự hỏi điều này: ‘Sự thay đổi này nhằm phục vụ cái gì? Phục vụ cho lòng kiêu hãnh của tôi, sự khoan khoái của tôi hay cho ích lợi vật chất của tôi?’

Rồi Thầy kể câu chuyện sau đây:

Anh chàng nọ sắp sửa nhảy từ trên cầu xuống sông thì một cảnh sát vội vã lao tới.

“Đừng, đừng. Xin đừng làm thế!” - Người cảnh sát hét lớn – “cậu quá trẻ trung, còn cả một cuộc đời trước mặt, sao lại nghĩ đến chuyện nhảy sông?”

“Vì tôi chán sống.”

“Nè, cậu có biết không, nếu cậu nhảy xuống sông, tôi sẽ phải nhảy theo để cứu cậu. Đúng không nào? Thế mà, nước sông thì lạnh cóng trong khi tôi mới chỉ vừa hồi phục từ một cơn bệnh phổi. Cậu hiểu ra điều gì rồi chứ? Nghĩa là tôi sẽ chết, sẽ bỏ lại vợ tôi và bốn đứa con. Cậu có muốn sống với một nỗi cắn rứt như thế trong lương tâm mình không? Chắc chắn là cậu không muốn thế chứ gì? Vậy thì, nào, cậu hãy nghe tôi. Nghĩ lại đi và hồi hận thì Chúa sẽ tha thứ cho cậu. Cậu cứ quay về nhà. Rồi khi ở nhà một mình, không có ai xung quanh, cậu hãy lẳng lặng thắt một dây thòng lọng và hãy tự treo cổ!”

\*  
\* \*

**Bị** lúng túng bởi thứ ngôn ngữ nghịch lý của Thầy, một triết gia đến từ Âu Châu đã thốt lên:

“Tôi nghe người ta nói rằng ở phía đông Kênh Suez thì hai phát biểu đối ngược nhau có thể đồng thời cùng đúng.”

Thầy thích thú với lời nhận định đó – và Thầy thêm: “Phía bên đông Kênh Suez, và cách Thục Tại vài cen-ti-mét. Đó là lý do vì sao Thục Tại là một màu nhiệm bất khả niệm.”

\*  
\* \*

**Trong** tu viện không có chiếc đồng hồ nào. Một doanh nhân đến thăm, phàn nàn rằng như vậy thì chẳng chính xác về giờ giấc. Thầy nói: “Sự chính xác của chúng tôi là một sự chính xác thuộc vũ trụ chứ không phải sự chính xác thuộc lãnh vực làm ăn.”

Doanh nhân ngẩn ngơ, trông chẳng hiểu, vì thế Thầy nói: “Mọi sự tùy thuộc vào nhân giới của bạn. Từ nhân giới của cánh rừng, thì việc mất đi một chiếc lá sẽ có nghĩa lý gì không? Từ nhân giới của Vũ Trụ, thì việc mất đi thời biểu công việc của ông sẽ có nghĩa gì không?”

\*  
\* \*

“**Tại** sao nhiều người không Giác Ngộ?”

“Vì họ chỉ tìm kiếm sự tiện lợi cho họ chứ không phải tìm kiếm Sự Thật.”

Thầy giải thích bằng câu chuyện sau đây:

Anh chàng nọ cần tiền, nên mang một tấm thảm cũ ra ngòai rao bán trên hè phố. Một người đàn ông đi ngang qua, dừng lại nhìn tấm thảm và nói: “Hm! Tấm thảm cũ mềm và xấu xí quá!” Rồi ông ta mua nó với giá rẻ mạt.

Ít phút sau, ông ta nói với một khách bộ hành khác đang đi ngang qua: “Tấm thảm này rất đẹp, tốt và êm, thưa ngài; ngài không thể tìm thấy một tấm thảm đẹp như vậy ở bất cứ nơi đâu khác.”

Nãy giờ, một sufi đứng gần đó, chứng kiến toàn bộ câu chuyện. Sufi lên tiếng: “Này ông bán thảm, xin ông vui lòng chỉ cho tôi cái phù phép để biến một tấm thảm vừa đẹp vừa tốt và êm, cái phù phép để biến một cục đá thành một cục vàng!”

Rồi Thầy bình luận: “Phù phép đó dĩ nhiên chính là đầu óc vụ lợi, công cụ sắc bén nhất trên thế giới này để biến sự thật thành sự lừa dối.”

\*  
\* \*

“**Con** nghĩ rằng linh đạo không có liên quan gì đến chính trị cả.” Một nữ đệ tử phát biểu vì cô bị sốc khi thấy Thầy thường dẫn mình vào các hoạt động chính trị.

Thầy trả lời: “Đấy chỉ vì con chưa hiểu gì về linh đạo cả.”

Rồi ít lâu sau, Thầy gọi nữ đệ tử ấy đến và nói thêm: “Con cũng chưa hiểu gì về chính trị cả.”

\*  
\* \*

**Có** người hỏi: “Có thứ tình yêu gọi là tình yêu vô ngã không?”

Để trả lời, Thầy kể chuyện:

Ông Hành Thiện đứng ở cửa Thiên Đàng, hỏi hộp chờ các thiên thần rà soát hồ sơ quá trình cuộc sống của ông. Cuối cùng, thiên thần gấp sổ lại, nhìn lên và lắc đầu nói: “Lạ thật, chuyện chưa từng có! Trong cả đời ông, ông đã không hề phạm dù một lỗi nhỏ. Ông chỉ làm toàn những việc bác ái. Bây giờ chúng tôi có thể để ông vào Thiên Đàng theo phạm trù nào đây? Không thể vào trong tư cách là thiên thần, vì ông không phải là một thiên thần! Cũng không thể vào trong tư cách một con người, vì ông có chút yếu đuối nào. Chỉ còn cách là chúng tôi trả ông về trần thế trong một ngày để ông phạm ít nhất một tội - rồi ông sẽ trở lại đây trong tư cách một con người!”

Thế là ông Hành Thiện tội nghiệp được trả trở về trần thế. Ông đứng đấy, chỗ góc phố gần nhà mình, quyết tâm lần này sẽ ‘phá rào’ và đi trệch một chút khỏi khuôn thước sống đứng đắn của mình.

Một giờ trôi qua, rồi hai giờ, ba giờ,... ông Hành Thiện vẫn đứng đó, lúng ta lúng túng không biết phải làm gì. Bỗng một ả mập ú bước tới, tình tứ trao cho ông cái nháy mắt có đuôi, ông đáp lại bằng một nụ cười nồng nhiệt. ả không trẻ cũng chẳng đẹp – nhưng đây sẽ là tấm giấy thông hành cho ông vào cửa Thiên Đàng đây, vì thế ông đi với ả qua đêm hôm ấy.

Lúc trời gần sáng, ông Hành Thiện liếc nhìn đồng hồ. Chà, phải vội vã kéo trễ. Chỉ còn nửa giờ nữa là ông sẽ được đưa trở lại cổng Thiên Đàng. Ông quơ áo quần, mặc vội vào, chợt bủn rủn khi nghe tiếng người phụ nữ thở thê: “Ôi, Ông Hành Thiện, ông thật tốt. Em mang ơn ông nhiều lắm. Đêm qua ông đã làm một việc bác ái vô cùng lớn lao cho em!”

\*  
\* \*

**Một** nhà phê bình nghệ thuật lặn lội thuyết trình tại tu viện. Ông nói: “Nghệ phẩm được tìm thấy trong viện bảo tàng, nhưng cái đẹp thì được tìm thấy ở khắp mọi nơi, trên trời, dưới đất, ở đâu cũng có, và người ta có thể hưởng dụng nó hoàn toàn miễn phí.”

Hôm sau, khi còn một mình với các đệ tử. Thầy nói: “Linh đạo cũng giống y như vậy. Các biểu tượng của linh đạo thì được tìm thấy trong viện bảo tàng mà người ta gọi là đền thờ, nhưng bản chất của nó thì có mặt ở khắp mọi nơi, hoàn toàn miễn phí, và không có bảng tên nào được dính vào nó cả.”

\*  
\* \*

**Thầy** rất thú vị với kỹ thuật hiện đại, nhưng Thầy nhất định không xem đó là sự tiến bộ.

Đối với Thầy, sự tiến bộ đích thực là ‘sự tiến bộ của tâm hồn’, ‘sự tiến bộ trong niềm hạnh phúc’, chứ không phải ‘sự tiến bộ của đầu óc’ hay ‘sự tiến bộ của các món đồ gia dụng.’

Có lần một phóng viên hỏi Thầy: “Ông nghĩ gì về nền văn minh hiện đại?”

Thầy trả lời: “Tôi nghĩ nó có thể là một điều tốt.”

\*  
\* \*

**Ngày** nọ, khi nói về sự tiến bộ hiện đại, Thầy kể chuyện một người khách đến từ một nước nghèo.

Thầy hỏi vị khách về tình hình kinh tế ở đất nước ông ta. Ông ta cảm thấy bị chạm tự ái, tuyên bố: “Nhưng thưa ngài, chúng tôi đã văn minh, chúng tôi thậm chí có hai nhà máy sản xuất súng đạn!”

\*  
\* \*

**Thầy** nói với một nhân viên công tác xã hội: “Tôi sợ rằng anh đang gây nhiều tai hại là làm điều tốt đẹp.”

“Tại sao?”

“Bởi vì anh nhấn mạnh chỉ một trong hai yếu tố thiết cốt của sự công bằng.”

“Đó là gì?”

“Người nghèo có quyền được ăn.”

“Còn yếu tố kia?”

“Người nghèo có quyền được đẹp.”

\*  
\* \*

**Thầy** thường nghi ngờ các nhà hoạt động xã hội, vì Thầy nghĩ: Điều mà họ làm chỉ có tính chữa cháy chứ không phải là cách mạng.

Thầy kể:

Nhà vua nọ rất nhân từ và khôn ngoan. Một hôm nhà vua phát hiện ra rằng có rất nhiều người vô tội bị giam giữ trong nhà tù tại đất nước mình. Vì thế nhà vua hạ lệnh xây một nhà tù khác có nhiều tiện nghi để chịu hơn dành cho những người vô tội.”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử quá sùng mộ Thầy; anh xem Thầy như thượng đế giáng thế. Anh hỏi: “Thưa Thầy, tại sao Thầy phải đến trần gian vậy?”

“Để dạy những kẻ ngốc nghếch như anh đừng phí thời giờ tôn thờ các ông Thầy.”

\*  
\* \*



Có người kia khoe khoang về những thành tựu kinh tế của đất nước mình. Nhưng Thầy vẫn đứng đưng như không. Thầy hỏi: “Tất cả những thành tựu ấy có đem lại một thay đổi nhỏ nhoi nào trong tâm hồn của người dân nước ông không?”

Rồi Thầy kể câu chuyện về một người da trắng bị bắt bởi một nhóm thổ dân ăn thịt người. Ông ta bị họ áp giải tới trước mặt tù trưởng của họ trước khi bị đem đi nướng. Thật bất ngờ khi ông ta nghe người tù trưởng nói tiếng Anh lưu loát với dấu nhấn hoàn hảo đặc trưng phong cách Havard.

Người đàn ông da trắng hỏi: “Thưa ngài, chắc chắn là ngài đã từng học ở Havard, thế những năm đó đã không đem lại sự thay đổi nào nơi ngài sao?”

“Ồ, có chứ. Họ đã làm ta trở thành văn minh hơn. Sau khi nướng người, ta sẽ vận y phục ăn tối vào và sẽ xơi thịt người bằng dao và nĩa.”

\*  
\* \*

“**Bạn** làm to rồi khi bạn tìm kiếm Thiên Chúa ở ngoài bạn.” Thầy nói.

“Vậy con phải tìm Ngài ở trong con à?”

“Chứ bạn không thấy rằng cái ‘ở trong’ của bạn đang ở ngoài bạn sao?” Thầy trả lời.

\*  
\* \*

**Thầy** không ngừng nhắc người ta ý thức về tình trạng ‘hiện hữu như người máy’ của họ: “Mọi ý nghĩ của các anh, mọi cảm xúc và hành động của các anh đều máy móc và đều xuất phát không phải từ chính các anh mà là từ tình trạng bị điều kiện hóa của các anh. Như vậy các anh bảo các anh là người à?”

“Nhưng có cái gì có thể phá vỡ tình trạng điều kiện hóa ấy và giải phóng chúng con trở thành tự do, thưa Thầy?” Các đệ tử hỏi.

“Có chứ. Cái đó là thức tỉnh!”

Rồi sau một lát nghĩ ngợi, Thầy thêm: “Và những tai họa bất ngờ nữa.”

“Những tai họa à?”

“Đúng. Một ông người Anh nọ rất khách sáo đặc trưng kiểu Anh đã kể cho ta nghe câu chuyện lần kia ông ta bị đắm tàu giữa đại dương. Sau suốt một giờ cùng bơi với một hành khách người Anh khác, cuối cùng ông ta đã thành công trong việc phá bỏ phép lịch sự khuôn sáo thông thường để nói chuyện thoải mái mà không cần giới thiệu.

“Ông ta nói: ‘Thưa ngài, xin ngài thứ lỗi cho tôi về việc tôi nói chuyện với ngài mà không giới thiệu trước như thế này – nhưng xin ngài vui lòng cho biết có phải đây là hướng đi về Southampton không ạ?’”

\*  
\* \*

**Thầy** thường xuyên cảnh giác việc người ta cố nhốt cứng Thực Tại trong một ý niệm hay một cái tên gọi.

Lần nọ, một học giả hỏi Thầy:

“Khi Thầy nói đến Thực Tại, thì đó là Thực Tại siêu việt, vĩnh cửu, hay đó là Thực Tại vô thường, bất tất, thừa Thầy?”

Thầy nhắm mắt, đăm chiêu, rồi lại mở mắt ra, lấy giọng hết sức dịu dàng, trả lời:

“Vâng!”

Về sau, Thầy nói: “Ngay vừa khi bạn đặt cho Thực Tại một cái tên, thì Thực Tại không còn là Thực Tại nữa.”

“Kể cả khi gọi nó là ‘Thực Tại’ hả, thưa Thầy?”  
Một đệ tử hăng hái chất vấn.

“Đúng vậy. Và kể cả khi bạn gọi nó là ‘nó’.”

\*  
\* \*

**Thầy** tâm niệm rằng công việc của Thầy là tiêu diệt một cách có hệ thống mọi học thuyết, mọi niềm tin, mọi ý niệm về Thiên Chúa, bởi vì những cái ấy - vốn nhằm đóng vai trò chỉ dẫn – nay lại được người ta xem là sự mô tả.

Thầy thích trích dẫn câu ngạn ngữ Đông phương sau đây:

“Khi mà hiền triết chỉ mặt trăng, thì kẻ phàm phu chẳng trông thấy gì ngoài cái ngón tay.”

\*  
\* \*

**Thầy** không tranh cãi với ai cả, vì Thầy biết rằng điều mà ‘kẻ tranh cãi’ tìm kiếm không phải là chân lý, mà là sự xác nhận cho những niềm tin của mình.

Thầy minh họa giá trị của một cuộc tranh cãi:

“Này, miếng bánh mì phết bơ rơi xuống đất thì phía có bơ sẽ ở dưới hay ở trên?”

“Dĩ nhiên là phía có bơ sẽ nằm dưới!”

“Không đúng, Phía có bơ sẽ nằm trên.”

“Vậy ta cứ thử xem nào!”

Thế là một miếng bánh mì được phết bơ và được tung lên không. Nó rơi xuống đất – và phía có bơ ở trên!

“Tôi thắng rồi!”

“Chỉ tại tôi có một nhầm lẫn.”

“Nhầm lẫn gì?”

Rõ ràng là tôi đã phết bơ không đúng phía!”

\*  
\* \*

“**Một** niềm tin tôn giáo - Thầy nói – không phải là một tuyên bố về Thực Tại, nhưng đó là một ám chỉ, một diễn tả về một cái gì đó vốn là mâu nhiệm vượt ngoài sự nắm bắt của tư tưởng con người. Nói tắt, một niềm tin tôn giáo chỉ là một ngón tay hướng chỉ mặt trăng.

“Nhưng có những con người mộ đạo không bao giờ đi xa quá việc khảo sát cái ngón tay ấy.

“Nhiều người khác thì mãi mê lo mút bú cái ngón tay ấy.

“Và nhiều kẻ cách nữa thì dùng cái ngón tay ấy để tự móc mắt mình. Đây là những kẻ cuồng tín đã bị tôn giáo làm cho mù quáng.

“Rất ít người biết giữ một khoảng cách đủ đối với ngón tay ấy để nhìn thấy những gì mà ngón tay hướng chỉ - đây là những người vượt qua khỏi niềm tin và bị coi là những kẻ phạm thượng.”

\*  
\* \*

**Một** đêm kia Thầy dẫn các đệ tử ra giữa cánh đồng trống vắng dưới bầu trời đầy sao. Rồi, hướng chỉ các vì sao trên bầu trời, Thầy nhìn các đệ tử và nói: “Bây giờ, tất cả hãy tập trung chú ý vào ngón tay của ta!”

Các đệ tử chột hiểu ra.

\*  
\* \*

**Thầy** luôn luôn tiêu diệt mọi tuyên bố của niềm tin vào Thiên Chúa. Điều này làm một đệ tử bị sốc. Anh ta phân bua: “Thế thì còn lại gì cho con bám víu, thưa Thầy?”

Thầy đáp: “Những con chim non chưa từng bay bao giờ cũng nói y như thế khi lần đầu tiên bị đẩy ra khỏi tổ.”

Về sau, Thầy nói thêm: “Làm sao bạn có thể bay lên khi mà bạn đang yên ổn trong chiếc tổ là những niềm tin của mình? Đó không phải là bay. Đó chỉ là cửa quạt đôi cánh thôi!”

\*  
\* \*

“**Khiêm** nhường không có nghĩa là tự ti một cách ngốc nghếch” - Thầy nói – “Người khiêm nhường là người nhận thức được rằng tất cả những gì mình thành công do nỗ lực chỉ là thay đổi cung cách ứng xử của mình, chứ không thay đổi chính con người mình.”

“Như vậy sự thay đổi đích thực thì không liên can gì đến sự nỗ lực?”

“Đúng vậy.” Thầy trả lời.

“Vậy làm sao sự thay đổi ấy xảy ra?”

“Qua thức tỉnh” Thầy đáp.

“Nhưng người ta phải làm gì để thức tỉnh?”

“Người ta làm gì khi họ đang ngủ nếu không phải là thức giấc!”

“Thế thì chẳng có điều tốt đẹp thực sự nào có thể trao cho người ta lý do để tự hào à?”

Để trả lời câu hỏi ấy, Thầy kể câu chuyện sau đây mà Thầy nghe lóm được:

- Thầy của chúng ta có chất giọng tuyệt vời. Thầy hát rất hay!
- Ú! Nếu tôi có được chất giọng của Thầy, tôi cũng sẽ hát hay như Thầy vậy!”

\*  
\* \*

**Khi** vị vua của vương quốc láng giềng loan báo ý định viếng thăm tu viện, mọi người bắt đầu nôn nao. Chỉ có Thầy là vẫn ung dung tự tại.

Vị vua đến, và được dẫn tới gặp Thầy. Nhà vua cúi mình thật sâu, chào Thầy và nói: “Ta tin rằng ngài đã đạt tới sự hoàn hảo thần bí, vì thế ta muốn tìm đến để xin ngài cho biết đâu là cái cốt lõi của thần bí.”

“Để làm chi vậy?” Thầy hỏi.

Ta muốn điều tra bản chất của hữu thể để ta có thể kiểm soát hữu thể của chính ta, của thần dân ta, và đưa đất nước ta đến chỗ hòa điệu.”

“Tốt lắm - Thầy nói – Nhưng tôi phải báo trước với ông rằng khi ông tiến đủ xa trong cuộc điều tra của mình, thì ông sẽ khám phá ra rằng sự hòa điệu mà ông mong muốn ấy sẽ được đạt tới không phải xuyên qua sự kiểm soát, mà là xuyên qua sự đầu hàng.”

\*  
\* \*

**Nhà** giảng thuyết (vốn tự mãn về đạo đức của mình) hỏi Thầy: “Theo nhận định của ngài thì đâu là tội lớn nhất trên đời?”

“Đó là tội của kẻ nhìn thấy người xung quanh là những kẻ tội lỗi.” Thầy đáp.

\*  
\* \*

“**Quả** là có hai loại người: loại Phariseu và loại thu thuế.” Thầy nói, sau khi đọc dụ ngôn của Đức Giêsu.

“Làm sao ta có thể nhận ra những người thuộc loại Phariseu?”

“Rất đơn giản. Đó là những người làm cái công việc phân loại người khác.”

\*  
\* \*

“**Nói** cho cùng, mọi người đều tốt xấu giống nhau thôi.” Thầy nói.

“Vậy Thầy xếp một vị thánh ngang hàng với một kẻ tội lỗi à?” Một đệ tử phản đối.

“Mọi người đều cách xa mặt trời một khoảng cách như nhau. Chẳng lẽ bạn có thể thực sự làm giảm khoảng cách đó bằng cách lên sống trên tầng thượng của một tòa nhà chọc trời à?”

\*  
\* \*

**Thầy** khẳng định rằng bất cứ điều gì mà cả thế giới nhất trí là đúng thì điều đó sai, vì thế người tiên phong luôn luôn đứng ở phía lẻ loi một mình. Thầy nói:

“Bạn nghĩ về Chân Lý như thể đó là một công thức mà bạn có thể lấy ra từ một quyển sách. Chân Lý được theo đuổi với giá phải trả là cô đơn. Nếu bạn muốn đi theo Chân Lý, bạn phải biết được đi một mình.”

\*  
\* \*

“**Con** sẵn sàng đi bất cứ nơi đâu để tìm kiếm Chân Lý” - một đệ tử tuyên bố.

Thầy vừa cười vừa hỏi: “Bạn tính khi nào thì lên đường?”

“Con sẽ lên đường ngay khi Thầy cho biết con phải đi đâu.”

“Ta đề nghị bạn đi về phía mà mũi bạn đang hướng về.”

“Vâng. Nhưng con sẽ dừng lại ở đâu?”

“Bất cứ ở đâu bạn muốn.”

“Và Chân Lý ở ngay trước mũi bạn, chỉ có điều bạn đang nhìn nó mà không thấy nó.”

\*  
\* \*

“**Giác Ngộ** dễ hay khó?”

“Nó cũng dễ hay khó y như việc nhìn thấy những cái ở ngay trước mắt mình vậy.”

“Có gì khó đâu việc nhìn thấy những cái ở ngay trước mắt mình!”

Thầy kể câu chuyện sau đây để trả lời:

Cô gái chào người bạn trai:

“Anh có thấy gì khác nơi em không?”

“Em mặc áo đầm mới?”

“Không phải.”

“Em đi giày mới?”

“Cũng không phải.”

“Anh chịu thua.”

“Em đang mang một mặt nạ hơi!”

\*  
\* \*

**Một** đồ đệ, là Phật tử, hỏi Thầy: “Đâu là cái tâm của Đức Phật?”

“Tại sao bạn không hỏi về cái tâm hay cái ngã của chính bạn thay vì của người khác?” Thầy nói.

“Vậy đâu là cái ngã của con, thưa Thầy?”

“Để biết được đâu là cái ngã của mình, bạn phải học cho biết cái mà người ta gọi là ‘hành vi bí mật’.”

“Hành vi bí mật là gì?”

“Là đây này!” - Thầy vừa nói vừa nhắm mắt lại rồi lại mở mắt ra.

\*  
\* \*

**Thầy** giải thích với các đệ tử rằng Giác Ngộ sẽ xảy đến nếu người ta có được cái nhìn không suy diễn.

Các đệ tử muốn biết thế nào là cái nhìn không suy diễn. Thầy kể câu chuyện sau:

Hai công nhân Công Giáo đang làm việc trên đường, ngay phía trước một nhà thổ, chợt trông thấy một rabbi từ ngoài băng nhanh vào trong ngôi nhà ấy.

“Chà, chẳng có chi lạ đâu. Đừng kỳ vọng điều gì khác hơn nơi mấy ông.” Hai người công nhân nói với nhau.

Sau một lát, một mục sư lướt nhanh vào. Hai công nhân lại bảo nhau: “Thì cũng thế! Ta có thể trông chờ gì khác hơn nơi mấy ông.”

Rồi một lát sau, một bóng người khác lủi nhanh vào nhà thổ. Ông ta kéo mũ sập xuống che mặt. Đó là cha sở của giáo xứ địa phương. Hai công nhân làm đường lại nhìn nhau:

“Trời đất! Cha sở! Sao thế nhỉ? Ồ, ờ, chắc hẳn là một cô ả nào trong đó bị ốm, cần được xức dầu đây!”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử hỏi Thầy bằng cách nào anh ta có thể sống thực sự.

“Bạn có nghe tiếng thâm thì của con suối chảy qua tu viện không?”

“Dạ có.”

“Đó là cách tuyệt vời để bạn sống thực sự đó!”

\*  
\* \*

**Thầy** thích kể chuyện sau đây về chính mình:

Sau khi đưa con đầu lòng của Thầy chào đời, Thầy đến nhà hộ sinh và nhìn thấy vợ Thầy đang đứng đăm chiêu bên nôi đứa bé. Thầy lặng lẽ đứng nhìn nàng trong khi nàng say sưa ngắm đứa trẻ đang ngủ thiếp. Thầy thấy khuôn mặt nàng rạng rỡ, ánh lên niềm sung sướng lẫn vẻ ngạc nhiên như thể xuất thần. Xúc động đến rơi lệ, Thầy rón rén bước tới bên vợ, vòng tay khẽ ôm lấy nàng và thì thầm: “Anh biết rõ em đang cảm thấy gì.”

Nàng giật mình, kêu lên: “Vâng, em không thể hiểu được bằng cách nào người ta sản xuất ra một chiếc nôi như thế kia mà chỉ bán có hai mươi đồng.”

\*  
\* \*

**Bất** cứ lúc nào đề cập đến Thiên Chúa trong câu chuyện, Thầy cũng xác định rằng Thiên Chúa bao giờ cũng vượt quá sự nắm bắt của tư tưởng con người, rằng Thiên Chúa là một mầu nhiệm, và vì thế bất cứ phát biểu nào về Thiên Chúa cũng đều đúng – không phải đúng theo Ngài – mà là đúng theo ý niệm của chúng ta về Ngài.

Nhưng các đệ tử không bao giờ nắm hiểu được hàm ý của Thầy cho đến một hôm Thầy làm lộ rõ:

“Thật không đúng nếu bảo rằng Thiên Chúa đã tạo dựng nên thế giới hay Thiên Chúa yêu thương chúng ta hay Thiên Chúa vô cùng cao cả - vì ta không thể nói được gì về Thiên Chúa. Vì thế, để cho được chính xác, nên nói: Thiên Chúa trong ý niệm của chúng ta đã tạo dựng nên thế giới, Thiên Chúa trong ý niệm chúng ta yêu thương chúng ta, Thiên Chúa trong ý niệm chúng ta vô cùng cao cả.”

“Nếu vậy, phải chăng chúng ta vứt bỏ hết mọi ý niệm chúng ta có về Thiên Chúa?”

“Thật ra chẳng cần phải vứt bỏ các ngẫu tượng của bạn, nếu như ban đầu bạn đã không nặn chúng ra.”  
Thầy đáp.

\*  
\* \*

**Một** số đệ tử lấy làm khó chịu vì Thầy dường như chẳng quan tâm mấy đến việc người ta có tin vào một Thiên Chúa ngã vị hay không. Có lần Thầy trích cho họ một câu phát biểu mà Thầy rất tâm đắc. Câu phát biểu này được tìm thấy trong quyển nhật ký của cựu tổng thư ký Liên Hiệp Quốc Dag Hammarskjöld:

*Thiên Chúa không chết vào ngày mà chúng ta ngừng tin vào một thần linh có ngã vị. Nhưng chúng ta sẽ chết vào ngày mà cuộc sống chúng ta không còn được bao trùm bởi sự ngạc nhiên luôn mới mẻ mỗi ngày - nguồn của sự ngạc nhiên này vượt ngoài tầm lý trí.”*

\*  
\* \*

**Bữa** nọ Thầy nhìn thấy một đám đông tập trung tại cổng tu viện, hò reo nhiệt liệt và giương cao một băng rôn mang giòng chữ: ĐỨC KITÔ LÀ CÂU TRẢ LỜI.

Thầy bước lại chỗ người đàn ông đang nghiêm nghị mang biểu ngữ và nói: “Tốt lắm. Nhưng đâu là câu hỏi?”

Người đàn ông hơi luống cuống vì bị bất ngờ, nhưng kịp trấn tĩnh ngay và đáp:

“Đức Kitô không phải là câu trả lời cho một câu hỏi, nhưng là câu trả lời cho các vấn đề của chúng ta.”

“Vậy thì, đó là vấn đề gì?”

Về sau, Thầy nói với các đệ tử: “Nếu Đức Kitô là câu trả lời, thì Đức Kitô đó là: sự nhận thức rõ ai là người đang tạo ra vấn đề và đang tạo ra như thế nào.”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử sốt sắng hỏi: “Thưa Thầy, con phải làm gì để Giác Ngộ?”



“Hãy nhìn thấy Thực Tại đúng như Thực Tại!” Thầy đáp.

“Vậy con phải làm gì để nhìn thấy Thực Tại đúng như Thực Tại?”

Thầy mỉm cười và nói: “Ta có tin vui và tin buồn cho bạn đây.”

“Tin buồn gì, thưa Thầy?”

“Bạn chẳng thể làm gì cả để nhìn thấy như thế.  
Đó là một ân huệ.”

“Còn tin vui gì?”

“Bạn chẳng thể làm gì cả để nhìn thấy như thế.  
Đó là một ân huệ.”

\*  
\* \*

**Lần** nọ, một nhà cải cách lao động dẫn Thầy đi xem người ta đào một cái hố bằng những phương tiện cơ giới hiện đại. Ông ta lắc đầu, nhận định: “Cái máy xúc này đã làm cho hàng trăm người phải thất nghiệp. Tôi thấy cần phải phá hủy nó đi và mướn một trăm người đào đất bằng xẻng.”

“Vâng - Thầy nói – Hay muốn tốt hơn nữa thì mướn một ngàn người đào đất bằng những chiếc muổng cà phê!”

\*  
\* \*

**Nhà** giảng thuyết quyết tâm bắt Thầy phải đưa ra một tuyên bố rõ ràng, không dị nghĩa về niềm tin vào Thiên Chúa:

“Ngài có tin rằng có một Thiên Chúa?”

“Dĩ nhiên tôi tin có Chúa.” Thầy nói.

“Và Thiên Chúa đã dựng nên mọi sự. Ngài có tin thế không?”

“Có, có. Tôi tin như thế.”

“Vậy ai đã dựng nên Thiên Chúa?”

“Chính là ông!”

Nhà giảng thuyết giật nảy mình: “Ngài thực sự muốn nói rằng chính tôi đã tạo nên Thiên Chúa?”

“Vâng. Cái Thiên Chúa mà ông luôn nghĩ về và nói về.” Thầy thản nhiên đáp.

\*  
\* \*

**Thầy** tẩy chay những nhà thuyết lý vì lý do đơn giản là các lý thuyết của họ nghe có vẻ hợp lý nhưng chẳng bao giờ phù hợp với Thực Tại.

Thầy kể về một nhà lý thuyết nọ nhận định rằng: “Thế giới này thật điên rồ. Người giàu thì mua hàng trả góp (mua chịu) mặc dù họ có nhiều tiền; còn người nghèo thì không có tiền, nhưng lại phải thanh toán ngay bằng tiền mặt.”

“Vậy theo ông thì nên làm thế nào?” Có người hỏi.

“Đảo ngược lại. Bắt người giàu trả tiền mặt, và cho người nghèo mua chịu.”

“Nhưng nếu chủ cửa hàng cho người nghèo mua chịu, thì rốt cục anh ta sẽ sập tiệm và trở thành nghèo!”

“Càng tốt chứ sao!” – nhà thuyết lý nói – “Lúc ấy anh ta cũng có thể mua chịu!”

\*  
\* \*

**Thầy** rất chán ngán nói chuyện với những người cứ luôn khẳng định sự hiện hữu của Thiên Chúa hoặc bàn luận về bản tính của Ngài trong khi chẳng quan tâm gì đến công việc hết sức quan trọng là nhận hiểu chính mình, điều này duy nhất có thể đem lại cho họ tình yêu và sự giải phóng.

Một nhóm người nọ yêu cầu Thầy nói với họ về Thiên Chúa, Thầy nói: “Tiếc thay, các anh muốn nói về Thiên Chúa hơn là nhìn thấy Ngài; và các anh nhìn thấy Ngài như các anh nghĩ về Ngài chứ không phải như sự thật của Ngài. Vì Thiên Chúa hiện lộ ra đây chứ Ngài đâu có giấu ẩn. Bàn ra tán vào về Ngài để làm gì nhỉ? Các anh hãy cứ việc mở mắt ra mà nhìn xem.”

Về sau, Thầy thêm: “Nhìn xem là điều dễ nhất trên trần đời. Tất cả điều người ta cần làm chỉ là kéo tấm màn lên - tấm màn những ý tưởng của họ về Thiên Chúa.”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử nói: “Chúng ta phải ăn, phải mặc. Có cách nào để chúng ta thoát được khỏi những việc ấy không nhỉ?”

“Ta ăn, ta mặc.” Thầy trả lời.

“Thưa Thầy, con không hiểu.”

“Nếu bạn không hiểu, thì hãy mặc và ăn!”

Về sau, Thầy nói: “Bạn không bao giờ vượt qua khỏi bất cứ cái gì mà bạn tránh né giáp mặt nó.”

Rồi về sau nữa, Thầy nói: “Những người muốn siêu thoát khỏi một bữa ăn ngon hay một bộ y phục đẹp là những người không còn ở trong ý thức tâm linh của mình nữa.”

\*  
\* \*

**Nguyên** nhân thông thường nhất của bất hạnh, theo Thầy, đó là vì người ta quyết định chọn lựa bất hạnh. Thật dễ hiểu tại sao hai người ở trong cùng một hoàn cảnh như nhau nhưng một người hạnh phúc, còn người kia thì khốn khổ.

Thầy kể đứa con gái nhỏ của Thầy có lần tỏ ra ngần ngại không muốn đi cắm trại hè. Nhằm động viên con gái, Thầy để sẵn tên và địa chỉ của mình lên một số bưu thiếp và trao chúng cho con gái. Thầy nói:

“Nào, mỗi ngày con chỉ cần lấy một tấm bưu thiếp này, ghi ‘*Con vẫn khỏe*’ và bỏ vào thùng thư để gửi cho bố.”

Cô bé nghĩ ngợi một lát, rồi nói: “Chữ ‘khỏe’ đánh vần thế nào hở, bố?”

\*  
\* \*

**Thầy** rất ủng hộ việc nghiên cứu lịch sử. Tuy nhiên, Thầy có một điều phàn nàn về các sinh viên theo học khoa sử; đó là, họ thường bỏ qua những bài học quý báu nhất mà lịch sử cung cấp cho họ.

“Chẳng hạn bài học nào, thưa Thầy?”

“Chẳng hạn, có nhiều vấn đề vốn từng được coi là có tầm bức thiết sống còn, nhưng nay chỉ còn là những ý niệm trừu tượng lạnh lùng không hơn không kém trong sách vở. Các nhân vật trong tấn tuồng lịch sử, vốn từng được thấy là đầy quyền lực, nhưng kỳ thực chỉ là những con rối ngu ngơ bị kéo giật một cách thảm hại!”

\*  
\* \*

**Thầy** nói: “Điều mà người ta gọi là tình bạn thì đó thật ra chỉ là sự mua bán đổi chác: Anh hãy làm theo những gì tôi kỳ vọng, hãy trao cho tôi điều tôi cần và tôi sẽ yêu anh; còn nếu anh từ khước tôi thì tình yêu của tôi sẽ thối đi và chuyển thành sự lạnh nhạt và kích bác.”

Thầy kể chuyện một ông nọ, cuối một ngày làm việc vất vả ở sở, trở về nhà với vợ và đứa con gái 3 tuổi của mình.

“Kìa con, hôn bố đi con!” Người mẹ bảo.

“Con tẻ quá. Bố con phải đi làm vất vả suốt ngày để đem tiền về nhà. Con phải biết tỏ ra yêu bố chứ. Nào, hôn bố đi con!”

Đứa bé gái nhìn vào mắt bố, dò xét, rồi hỏi: “Tiền đâu?”

....

Một đệ tử lên tiếng: “Thưa Thầy, con không đổi tình yêu để lấy tiền!”

Thầy đáp: “Đổi tình yêu để lấy tình yêu thì có tốt hơn chút nào không, hay thậm chí còn tệ hại hơn nữa?”

\*  
\* \*

“**Giác Ngộ** là gì, thưa Thầy?”

“Là nhìn thấy.”

“Nhìn thấy gì ạ?”

“Cái vô vị của thành công, cái trống rỗng và vô nghĩa trong những phấn đấu giành giật của con người.”

Đệ tử sùng sốt: “Như vậy chẳng hóa ra là bi quan yếm thế sao?”

“Không. Đó là niềm rạo rức và sự tự do của cánh chim phụng hoàng bay lướt qua trên một thung lũng sâu thăm thẳm.”

\*  
\* \*

**Một** đệ tử ủ dột phàn nàn rằng vì mình bị khuyết tật nên thường bị đời xử tệ.

“Bị xử tệ à?” – Thầy trợn mắt ngạc nhiên – “Bạn cho rằng bạn bị xử tệ? Hãy nhìn kỹ xung quanh đi! Chỉ cần bạn ý thức, bạn sẽ thấy mình được ưu đãi biết bao trong mỗi phút giây!”

\*  
\* \*

**Thầy** kể câu chuyện về ông chủ khách sạn nọ cay đắng phàn nàn về việc một xa lộ mới được chính phủ xây dựng đã ảnh hưởng không tốt trên công việc làm ăn của ông. Một người bạn nói với ông:

“Kìa, tôi không thể hiểu anh. Tối nào tôi cũng thấy khách sạn anh treo bảng ‘HẾT CHỖ’ kia mà?”

“Đúng là cậu không hiểu gì cả. Trước khi xa lộ được xây dựng, mỗi ngày tôi thường từ chối từ 30 hay 40 khách đến thuê phòng. Còn hiện nay, chẳng bao giờ tôi từ chối được quá 25 khách.”

Rồi Thầy nói thêm: “Khi bạn nhất định chọn lựa sự khổ sở, thì ngay cả những người khách không có thật cũng trở thành có thật.”

\*  
\* \*

**Một** kẻ bi quan nọ nói: “Đời thật chán chường. Giá chi tôi đừng sinh ra thì tốt hơn.”

“Vâng” - Thầy trả lời với một cái nháy mắt – “Nhưng mấy ai được cái may mắn ấy, thưa ông?”

\*  
\* \*

**Thầy** hẳn biết rõ ràng những lời của Thầy thường vượt quá tầm nhận hiểu của các đệ tử. Tuy nhiên, Thầy vẫn nói, với hy vọng sẽ đến ngày những lời ấy cảm được rể và trở hoa trong lòng những người nghe Thầy.

Một hôm, Thầy nói: “Thời gian luôn luôn có vẻ quá lâu đối với người đợi chờ - chẳng hạn - đợi chờ một kỳ nghỉ, đợi chờ một kỳ thi, đợi chờ một cái gì đó mà mình khao khát hay sợ hãi.

“Nhưng đối với những ai dám đầu hàng trước kinh nghiệm của giây phút hiện tại – mà không nghĩ về kinh nghiệm ấy, không khao khát nó hay lẩn tránh nó – thì thời gian sẽ biến thành ánh sáng rạng ngời của Vĩnh Cửu.”

\*  
\* \*

“**Nhiều** người bị hủy diệt bởi cái êm ả của cuộc sống” - Thầy nói – “Chỉ tai họa mới có thể cứu họ.”

Và Thầy giải thích:

“Bạn bỏ một con ếch vào một nồi nước đang sôi, con ếch sẽ nhảy ra ngay lập tức. Còn nếu bạn cho con ếch vào một nồi nước nguội và đun nóng lên từ từ, con ếch sẽ mất cái xung năng thúc đẩy nó nhảy khi đến lúc cần phải nhảy.”

\*  
\* \*

**Viên** thống đốc hỏi Thầy: “Ngài có lời khuyên nào cho tôi trong việc thi hành chức vụ của tôi không?”

“Tôi khuyên ông hãy học biết cách truyền các mệnh lệnh.”

“Cách nào?”

“Ông hãy ra lệnh sao cho người ta nhận mệnh lệnh của ông mà không cảm thấy bị ông coi thường.”

\*  
\* \*

**Có** người hỏi làm sao để khám phá ra sự Thịnh Lặng, Thầy kể câu chuyện sau đây:

Nhà máy nọ muốn da ếch ương. Một nông dân gửi điện cho công ty, nói rằng mình có thể cung cấp các bộ gia ếch ương bất cứ số lượng nào, thậm chí đến cả 100 ngàn bộ. Công ty đánh điện trả lời: “Hãy gửi cho chúng tôi lô hàng đầu tiên, số lượng 50 ngàn bộ.”

Hai tuần sau, chỉ vồn vẹn có một bộ da ếch ương được gửi đến qua đường bưu điện, kèm theo mảnh giấy nhắn: “Thưa quý ngài, tôi thành thực xin lỗi. Đây là tất cả số da ếch ương có tại khu vực chúng tôi. Chắc tôi đã làm do quẩn trí vì tiếng ồn của nó.”

Về sau, Thầy nói: “Bạn hãy tìm hiểu tiếng ồn mà người khác gây ra. Rồi hãy nhìn xuyên qua tiếng ồn mà chính bạn đang tạo ra, và bạn sẽ chẳng gặp thấy gì cả! Hoàn toàn trống rỗng – và đó là sự Thịnh Lặng.”

\*  
\* \*

“**Đời** tôi tan nát như tấm gương vỡ” - một khách thăm nói – “Linh hồn tôi đã hoen ố. Có còn niềm hy vọng nào cho tôi không?”

“Dĩ nhiên là còn chứ” - Thầy nói – “Có một điều có thể làm hàn gắn lại mọi sự tan vỡ và tẩy sạch mọi vết nhơ.”

“Điều chi, thưa Thầy?”

“Sự tha thứ.”

“Tôi phải tha thứ ai?”

“Tha thứ tất cả: cuộc sống, Thiên Chúa, người xung quanh, và nhất là tha thứ chính mình.”

“Phải làm sao để tha thứ như vậy?”

“Hãy nhận hiểu rằng không ai đáng trách cả. Không một ai đáng trách!” Thầy nói.

\*  
\* \*

**Nhiều** người sùng sốt vì Thầy nói rằng tín ngưỡng đích thực không phải là một vấn đề xã hội. Thầy kể:

Một con gấu nhỏ Bắc cực hỏi mẹ nó: “Mẹ ơi, bố con có phải là một gấu Bắc cực không hở mẹ?”

“Dĩ nhiên bố con là một gấu Bắc cực.”

Sau một lát, gấu nhỏ lại hỏi: “Mẹ ơi, ông nội con có phải là một gấu Bắc cực không hở mẹ?”

“Phải, ông ta là một gấu Bắc cực.”

“Còn ông cố nội? Ông cố nội có phải là một gấu Bắc cực?”

“Phải, ông cố nội con là một gấu Bắc cực. Nhưng sao con lại hỏi lần thân như thế?”

“Bởi vì con đang lạnh cóng.”

Thầy kết luận: “Tín ngưỡng không phải là một vấn đề xã hội, cũng không phải là một cái gì người ta có thể thừa kế. Đó hoàn toàn là chuyện riêng tư của mỗi người.”

\*  
\* \*

“**Tôi** đang tìm kiếm ý nghĩa của hiện hữu.” Một người khách lạ nói.

“Nghĩa là ông đang giả thuyết rằng hiện hữu có một ý nghĩa?” Thầy hỏi.

“Không phải vậy sao?”

“Khi ông kinh nghiệm hiện hữu như chính nó - chứ không phải như ông nghĩ về nó, thì ông sẽ khám phá ra rằng câu hỏi của ông chẳng có nghĩa gì cả.”

\*  
\* \*

“**Không** có điều gì gọi là giải phóng xã hội à, thưa Thầy?”

“Dĩ nhiên là có chứ.” Thầy đáp.

“Thầy mô tả điều đó như thế nào?”

“Đó là sự giải phóng người ta khỏi nhu cầu thuộc về một bầy.”

\*  
\* \*

“**Này** bạn,” Thầy nói với một chiến sĩ đấu tranh cho tự do đang bị giam trong xà lim nhà tù, “Bạn chắc chắn bị đem đi xử tử ngày mai. Chỉ có một điều ngăn cản không cho bạn đối diện với cái chết một cách vui vẻ.”

“Điều chi vậy, thưa Ngài?”

“Đó là việc bạn ước muốn những hành động dũng cảm của bạn sẽ được tưởng nhớ, đó là nỗi khao khát rằng các thế hệ tương lai sẽ ca tụng bạn như một anh hùng.”

“Tôi không được phép ước muốn như vậy sao?” Người tử tù hỏi.

“Vậy bạn không nghĩ là nếu các thế hệ tương lai tưởng nhớ, thì khi họ tưởng nhớ các hành động của bạn, họ chỉ gắn vào đó cái tên của bạn thôi chứ không phải chính bạn sao?”

“Tên của tôi và tôi, hai điều đó có gì khác nhau đâu?”

“Khác chứ, anh bạn! Tên của bạn chỉ là cái nhãn hiệu của bạn thôi mà.”

\*

\* \*

Các đệ tử đang ngồi trên một bờ sông.

“Nếu con rơi xuống nước, con có sẽ chết đuối không, thưa Thầy?” Một đệ tử hỏi.

“Không” - Thầy trả lời – “Anh sẽ không chết đuối vì rơi xuống nước mà anh sẽ chết đuối vì ở lại trong nước.”

\*  
\* \*

*“**Khôn** cho các người là những kẻ lọc con muối nhưng lại nuốt chửng con lạc đà!”* Khi giải thích câu nói hình tượng ấy của Đức Giêsu, Thầy kể câu chuyện về lần nọ, trong thời chiến tranh, Thầy dẫn dân chúng xuống hầm trú ẩn trong tu viện để tránh một cuộc không tập dữ dội. Suốt cả ngày họ ngồi trong hầm, nghe bom đạn nổ chát chúa xung quanh. Đến chiều tối, hai người đàn ông trong số họ không thể nhẫn nại để ngồi lâu hơn nữa trong hầm; họ đứng dậy tuyên bố: “Bom thì mặc kệ bom, chúng tôi về nhà.”

Thế là họ leo lên khỏi hầm và linh đi. Chừng ba phút sau, hai người quay trở lại.

“Các ông đã nghĩ lại và đổi ý rồi, phải không?” Thầy mỉm cười hỏi.

“Vâng” - họ bực dọc trả lời – “Chúng tôi mới đi được một quãng thì trời bắt đầu đổ mưa!”

\*  
\* \*

“**Thầy** trông thật vui tươi!” Khách thăm nhận xét.

Một đệ tử trả lời: “Người ta luôn luôn bước đi trong nhẹ nhõm và dễ chịu một khi họ đã vất bỏ được cái gánh nặng gọi là bản ngã.”

\*  
\* \*

Có người hỏi Thầy nghĩ gì về những thành tựu của kỹ thuật hiện đại. Đây là câu trả lời:

Một giáo sư đang trí nọ đang bị trễ giờ lên lớp. Ông nhảy lên một chiếc taxi và hét tài xế: “Mau mau! Hãy chạy hết tốc độ!”

Khi chiếc taxi đang phóng như bay trên đường, ông giáo sư chợt nhớ ra rằng mình chưa nói cho tài xế biết mình cần đi đâu, vì thế ông lại hét lên: “Này, anh có biết tôi cần đi đâu không?”

“Không, thưa ngài” – tài xế trả lời – “nhưng tôi đang chạy nhanh hết sức đây.”

\*  
\* \*



Vô số thân hữu và học trò cũ tựu về để mừng ngày sinh nhật thứ 90 của Thầy.

Gần tàn bữa tiệc Thầy đứng dậy phát biểu:

“Thưa quý vị, đời sống được đo lường bằng chất lượng chứ không đo lường bằng số ngày số tháng mình đã trải qua.”

\*  
\* \*

**Một** cuộc biểu tình được tổ chức để phản đối việc chính phủ sản xuất bom nguyên tử. Thầy và các đệ tử cũng có mặt giữa đoàn người biểu tình.

Mọi người hô to khẩu hiệu: BOM GIẾT NGƯỜI! Thầy lắc đầu và lầm bầm: “Không đúng. Người giết người!”

Chợt Thầy nhận ra rằng người đàn ông đứng bên cạnh vừa nghe được mấy tiếng lầm bầm ấy của mình. Thầy ghé vào tai ông ta, nói nhỏ: “Này, tôi sửa lại cho thật đúng đây: CÁC Ý TƯỞNG GIẾT NGƯỜI!”

*This translatio is particularely dedicated  
To Gabriel T. & Joseph C.,  
My 2 companions  
On the unforgettable day, 31.1.03*